

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Správa obce

Administration of the Municipality

Student: Zuzana Zaoralová

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Jiří Kovář

Ostrava 2010

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 a 2, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě 30. dubna 2010

.....
Zuzana Zaoralová

Obsah:

1. Úvod.....	1
2. Územní samospráva obcí a specifika pohraničních obcí.....	3
2.1 Vývoj osídlení a sídlo.....	3
2.1.1 Sídlo	4
2.1.2 Sídlní struktura	5
2.2 Postavení obce.....	6
2.3 Samostatná a přenesená působnost obce	7
2.4 Orgány obce	8
2.4.1 Zastupitelstvo	8
2.4.1.1 Volby do zastupitelstva obce.....	9
2.4.2 Rada obce	9
2.4.3 Starosta	10
2.4.4 Obecní úřad	10
2.5 Orgány zastupitelstva a rady obce.....	10
2.5.1 Výbory.....	10
2.5.2 Komise.....	11
2.6 Majetek a hospodaření obce	11
2.6.1 Nabývání majetku obce	13
2.6.2 Hospodaření s majetkem a finanční hospodaření obce	13
2.7 Vnější vztahy obce	15
2.7.1 Schengenský prostor.....	15
2.7.1.1 Historie	15
2.7.1.2 Oblasti schengenské spolupráce.....	16
2.7.2 Evropská regionální politika.....	16
3. Ekonomický a sociální profil obce	19
3.1 Geografická poloha	19
3.2 Historie obce.....	20
3.3 Obyvatelstvo.....	23
3.4 Správní poloha a vybavenost obce	26
3.3.1 Místní část Mikulovice	27

3.3.2	Místní část Kolnovice.....	30
3.3.3	Místní část Široký Brod.....	31
3.3.4	Domovní a bytový fond.....	31
3.5	Poloha a vybavenost města Jeseník.....	32
3.6	Poloha a vybavenost města Gluchořazy	34
3.7	Přeshraniční spolupráce mezi Českou a Polskou republikou	35
3.7.1	Euroregion Praděd	35
3.7.1.1	Program Interreg III A.....	36
4.	Správa obce	38
4.1	Komunální volby a zastupitelstvo obce.....	38
4.1.1.	Jednání zastupitelstva obce.....	41
4.2	Starosta obce, rada obce a obecní úřad.....	44
4.3	Majetek obce	45
4.4	Hospodaření obce	45
4.4.1	Náklady na veřejnou správu v obci	46
5.	Návrhy a doporučení k zefektivnění správy obce.....	47
5.1	Stručné shrnutí.....	47
5.2	Návrhy a doporučení	48
5.2.1	Návrh na zpracování programu rozvoje obce se zaměřením na přeshraniční spolupráci....	48
5.2.2	Zavedení místních výborů v obci Mikulovice.....	50
5.2.1.1	Materiální a finanční zajištění místních výborů	51
5.2.3	Vytvoření volebních obvodů po změně legislativy	53
6.	Závěr	54
	Seznam použité literatury	56
	Seznam zkratk	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	

1. Úvod

V diplomové práci se budu zabývat správou obce. Toto téma bude zpracováváno na konkrétním příkladě obce Mikulovice. Na danou problematiku je možno nahlížet z několika vědních oborů. Je zřejmé, že toto téma spadá do oblasti mého studijního oboru, tedy veřejné ekonomiky a správy. Dalšími důležitými aspekty je potom oblast ekonomická, ale také sociální, právní, demografická a historická.

Tuto problematiku je možno zkoumat také z hlediska veřejné politiky, která zde sehrává důležitou roli. Veřejná politika je nástrojem, díky kterému je možno dosáhnout stanovených cílů.

Cíl mé práce byl po dohodě s vedoucím práce stanoven takto: Analyzovat správu obce Mikulovice a na základě této analýzy podat návrhy (náměty, doporučení) na optimalizaci a racionalizaci správy obce. Pro stanovení tohoto cíle jsem vycházela za dvou hypotéz:

1. Současný model správy obce vykazuje rysy společenské neefektivnosti.
2. Obec zatím málo těžila z její pohraniční polohy.

Obec Mikulovice je příhraniční obcí, a je patrné, že je situována blíže k polskému městu Głucholazy, než k městu Jeseníku nacházejícím se na českém území. Proto námětem pro zefektivnění bude návrh spolupráce těchto dvou oblastí. Prostřednictvím lokální veřejné politiky bude realizován veřejný zájem na území obce Mikulovice.

Při zpracování jsem používala především odbornou literaturu, články, právní normy, dále pak internetové zdroje a také interní materiály obce Mikulovice.

V práci je použito několik metod. Jedná se o metody pozorování, průzkumu, komparace, analýzy a syntézy.

Práce je – v souladu se zadáním – členěna (mimo úvod a závěr) do 4 kapitol. První kapitola si klade za cíl teoretické vymezení územní samosprávy obcí. Budou zde vysvětleny pojmy, jako je sídlo, sídelní struktura, ale také bude vymezeno postavení obce, orgány obce, majetek a hospodaření obce. Dále zde budou vyčleněny pohraniční obce a zmíněna jejich specifika.

Druhá kapitola nás seznamuje s obcí Mikulovice a nahlíží na ni z pohledu ekonomicko-sociálního. Nejprve bude obec zařazena v rámci geografické polohy, bude rovněž zmíněna historie obce, její správní poloha a vybavenost. Závěrem této kapitoly bude

přiblíženo polské město Głuchołazy a také město Jeseník, z hlediska jejich polohy a vybavenosti.

Třetí část práce se potom zabývá samotnou správou obce Mikulovice. Podrobněji se zde budu zabývat volbami, zastupitelstvem a radou obce, dále bude vymezen majetek obce Mikulovice, hospodaření obce za poslední 4 roky a náklady na veřejnou správu v obci.

Závěrečná kapitola předkládá návrhy a doporučení, které přispějí k celkovému rozvoji obce a umožní zvýšit efektivitu správy v obci Mikulovice.

2. Územní samospráva obcí a specifika pohraničních obcí

2.1 Vývoj osídlení a sídlo

Osídlení České republiky je výsledkem tisíciletého rozmisťování obyvatelstva na našem území. Prvotní osídlení (v období paleolitu) bylo závislé zejména na přístupnosti a úživnosti místních lokalit. Historicky významným obdobím bylo 13. století, kdy zakládání měst podléhalo již určitým pravidlům. Zakládání měst bylo podřízeno mocensko-strategickým i ekonomickým cílům panovníka. Iniciativu přebírala také šlechta a církev.

V 13. – 15. století vznikla sídelní struktura, v níž měla města významnou roli obchodní, správní a stávala se centry kulturního života.

Významnou etapou bylo období třicetileté války, kdy třetina sídel zanikla, a u dalších došlo k dramatickým přesunům obyvatelstva. Do struktury sídel se rovněž promítla tzv. raabizace (zakládání nových vesnic). Raabizace se projevila především v zemědělsky výnosných regionech.

Vývoj sídelní struktury byl také poznamenán obdobím průmyslové revoluce. Industrializační vlna v českých zemích probíhala až v 19. století, tedy později než v Anglii, nebo Francii. V rámci industrializace došlo k zakládání manufaktur a později i továren jak v dosavadních městech, tak i v některých vesnických sídlech. Ke konci 19. století proběhla tzv. druhá industrializační vlna, v jejím důsledku došlo k upevnění dosavadních průmyslových sídel a také k jejich rozmnožení.

V období vzniku Československa byl rozvoj sídel ovlivněn hospodářskou situací nejen u nás, ale i v Evropě, zejména v Německu. Kromě průmyslu se začala na růstu měst podílet i terciární sféra, zejména správní instituce nově vzniklého státu.

Města a vesnice na území ČR poznamenala druhá světová válka, na rozdíl od jiných měst ve středoevropském prostoru, jen málo. Zato v poválečném období, především v pohraničních regionech se počet obyvatel výrazně snížil a zanikla tak podstatná část malých vesnic, samot a osad.

V následujících desetiletích po druhé světové válce odrážela sídelní politika jednak vojensko-strategické cíle, jednak ekonomické záměry. V jejím důsledku došlo k větší podpoře regionů a měst s těžbou surovin, těžkým a zbrojním průmyslem. Situace v pohraničí se postupně diferencovala, přesto naprostá většina obcí v něm byla ve svém vývoji podvázána politikou omezování přímých mezistátních kontaktů.

Od padesátých let sehrály v rozvoji sídel významnou roli technologické, ekonomické i sociální změny. Ty odrážely proměny zemědělské výroby v bývalém Československu.

Specifický poválečný vývoj ovlivnil i podobu osídlení Českých zemí. Současný stav osídlení v ČR je charakterizován hustou sítí sídel různé velikosti, kde důležitou úlohu sehrává také administrativní uspořádání území.

Velikost obcí je obvykle vyjadřována počtem trvale bydlících obyvatel, případně plošnou rozlohou. Ze statistického hlediska se pojmově rozlišují sídla, tzv. katastry a obce.

Sídla – nemají právní subjektivitu. Jedná se o prostorově oddělené soubory lidských sídlišť včetně ostatních výrobních a nevýrobních základních fondů.

Obce – mají vlastní právní subjektivitu. Obcí rozumíme základní územní správní jednotky s vymezenými obvody zahrnující jedno nebo více sídel.

Počet obcí je tedy vždy menší než počet sídel a počet katastrálních území.

2.1.1 Sídlo

Sídlo neboli sídelní útvar je základní jednotka osídlení tvořící uzavřený celek. Za sídlo je možno považovat každé obydlené místo včetně příslušných ploch, které jsou obyvatelstvem využívány. V sídlech se shromažďuje obyvatelstvo, a vykonává v nich ekonomické i jiné činnosti, proto je sídlo místem reprodukce života společnosti.

Současná podoba sídel je výsledkem dlouhého historického vývoje a na utváření sídel se podílely nejrůznější vlivy. V současnosti existují různorodá sídla, která odráží především rozdílný způsob života obyvatel. Rozlišujeme dvě základní kategorie sídel:

1) venkovská sídla - většinou se stále vyvíjí zejména na bázi zemědělské výroby, ale tato funkce je pozvolna nahrazována funkcí obytnou či funkcí rekreační.

2) městská sídla – skupina sídel odlišného stavebního vzhledu orientovaná na funkce nezemědělského charakteru.

Na podobu sídel působí celá řada faktorů. Ty je možno shrnout do dvou základních skupin. Jedná se o vliv podmínek přírodního prostředí, zde máme na mysli klima, reliéf, vegetační kryt a hydrologické poměry. Dalším vlivem jsou potom socioekonomické podmínky, zde spadá faktor ekonomický a sociální (stav a struktura výroby, dopravy, služeb, obyvatelstva) a dále činitel obecního charakteru (technická a kulturní vyspělost obyvatelstva).

Vzhledem k charakteru mé práce se budu dále zabývat venkovskými sídly. Jedná se o starší vývojovou formu sídel. U mnohých venkovských sídel převládá stále zemědělská funkce, ta se do značné míry projevuje ve vnějším vzhledu venkovských sídel. Do venkovských sídel je možno zahrnout i tzv. přechodná sídla, které mají svou zemědělskou funkci doplněnou funkcí další, např. obytnou nebo obslužnou. Venkovská sídla jsou oblastmi s nízkým počtem a malou hustotou obyvatelstva.

Dle rozdílu v počtu usedlostí se rozlišují tři velikostní kategorie sídel. Prvním je samota, což je izolované obydlí mající velký odstup od ostatních zemědělských usedlostí. Dále je to víska, jedná se o seskupení 4 - 5 usedlostí. Posledním je vesnice tvořená větším počtem zemědělských usedlostí. Větší vesnice mají obvykle několik domů nezemědělského charakteru.

2.1.2 Sídlní struktura

Z pohledu současnosti rozlišujeme tři základní charakteristiky sídlní struktury. První charakteristikou je existence velmi husté sítě obydlených míst. Druhou charakteristikou jsou krajové rozdílnosti v jejich hustotě. Třetí jsou odlišnosti mezi sídly ve venkovském prostoru a sídly v městských urbanizovaných obvodech.

Rozdíl můžeme zaznamenat také mezi sídly pohraničními a sídly vnitrozemními. Jinak totiž fungují sídla uvnitř území státu a jinak v pohraničí. Na území uvnitř státu hrají roli jen přírodní faktory, jinak se vztahy mezi sídly mohou rozvíjet v podstatě všemi směry. Vliv státní hranice se odvíjí od hraničního režimu a sociálně ekonomických rozdílů mezi oběma státy. Pohraničí však život v sídlech vždy omezuje. Obecně je to především záležitost celostátní politiky (a navazujících zákonů a předpisů), v lokální úrovni jde vždy „jen“ o to, maximálně těchto podmínek využít ve prospěch obyvatel pohraničních sídel. Rozdíly jsou samozřejmě také ovlivněny přírodními faktory, dalšími vlivy může být např. národnostní složení obyvatelstva, dopravní možnosti, atd.

Co se týče rozlohy, sídla se svým zemědělským zázemím jsou v průměru poměrně malá území kolem 5 km², na západě země menší a na východě větší. Rovněž průměrný počet obyvatel (655) v jednom sídle roste od západu na východ.

Sídla rozdílných velikostí se liší téměř ve všech demografických, ekonomických, sociálních a kulturních ukazatelích. Dále se liší formami bydlení a jeho úrovní. Poměr a počet velikostních typů sídel není v rámci ČR stejně zastoupen. Na základě kategorizace velikostí

sídel lze rozeznat tři skupiny krajů (podle sčítání lidu v r. 2001): nejvíce urbanizovány jsou bývalé kraje Severočeský a Severomoravský, lze k nim přiřadit i hl. město Prahu. Středně urbanizovány jsou kraje Západočeský a Jihomoravský a podprůměrné jsou kraje Východočeský, Jihočeský a Středočeský.¹

Sídla ovšem nefungují nijak autonomně – jsou začleněna do systému územně správního uspořádání státu, jehož základní článek – až na výjimky – tvoří obce.

2.2 Postavení obce

Obec můžeme definovat, jako základní územní samosprávné společenství občanů. Za občana obce se považuje fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Obec tvoří územní celek, který je vymezen hranicí obce. Úkolem obce je pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při plnění úkolů chrání veřejný zájem. Pojem veřejný zájem je uplatňován především ve veřejné politice, týká se zajištění a rozdělování veřejných statků a klade si za cíl dosažení společenského blahobytu.

Obec může v právních vztazích vystupovat svým jménem a nese odpovědnost, která jí z těchto vztahů vyplývá. Je veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek. Obec se stává městem, jestliže má alespoň 3000 obyvatel.²

Z legislativního hlediska je postavení obcí upraveno především v Ústavě ČR, kde je v hlavě sedmé vymezeno, že Česká republika se člení na obce a ty jsou základními územními samosprávnými celky. Kraje jsou potom vyššími územními samosprávnými celky. Stěžejním dokumentem pro postavení obcí je potom zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. Jako další legislativu je možno zmínit zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí, zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, nebo zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii.

Vzhledem k tomu, že právo nerozlišuje polohu obce ve státě (s výjimkou územně správního členění), tak obecně platné předpisy se vztahují i na pohraniční obce.

¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 5. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

² KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení)*. 4. vyd. Praha: Linde, 2009. 486 s. ISBN 978-80-7201-760-7.

2.3 Samostatná a přenesená působnost obce

Obec má právo na samosprávu. Má možnost vykonávat samostatnou působnost a povinnost vykonávat tzv. přenesenou působnost. Působnost obce můžeme chápat jako právně vymezený okruh společenských vztahů, předmět, obsah a rozsah činností, ve kterých obec realizuje svou pravomoc.

Samostatná působnost se týká úkolů patřících do samosprávy obce, které plní v souladu s potřebami obce a v rozsahu stanoveném zákonem. Jedná se o spravování záležitostí, které jsou v zájmu obce a jejích občanů. Při jejím výkonu se obec řídí:

- při vydávání obecně závazných vyhlášek zákonem,
- v ostatních záležitostech také jinými právními předpisy vydanými na základě zákona.

V samostatné působnosti může obec ukládat povinnosti **obecně závaznou vyhláškou**, a to:

- ve věcech stanovených zákonem,
- k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,
- pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků,
- k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně, a k užívání zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti.

Jestliže je svěřen obci výkon státní správy, jedná se o **přenesenou působnost**. Území obce se stává správním obvodem. Orgány obce jsou povinny zabezpečit úkoly v přenesené působnosti. Na výkon přenesené působnosti obdrží obec příspěvek ze státního rozpočtu.

Rada obce může v rámci přenesené působnosti vydávat **nařízení obce**. Obecně závazné vyhlášky i nařízení obce musí být vyhlášeny, a to tak, že se právní předpis obce vyvěsí na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů, což je podmínkou jeho platnosti.

Právní předpis nabývá účinnosti patnáctým dnem následujícím po dni jeho vyhlášení. Musí být každému přístupný u obecního úřadu v obci, která jej vydala.

Při výkonu přenesené působnosti se orgány obce řídí:

- při vydávání nařízení obce zákony a jinými právními předpisy,

- v ostatních případech také usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů a opatřeními příslušných orgánů veřejné správy.

Pokud není stanoveno zvláštním zákonem, o jakou působnost se jedná, platí, že jde vždy o činnosti patřící do samostatné působnosti obcí.³

2.4 Orgány obce

Obec je spravována zastupitelstvem obce. Dalšími orgány jsou rada obce, starosta a obecní úřad. Obce mohou zřizovat obecní policii jako organizační složku obce.

2.4.1 Zastupitelstvo

Počet členů zastupitelstva obce se na každé volební období stanoví v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích.

Při stanovení počtu členů zastupitelstva se přihlíží k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet obyvatel se zjišťuje dle statistického lexikonu obcí k 1. lednu roku, v němž se konají volby. Zastupitelstvo má nejméně 5 a nejvíce 55 členů. (např. obce do 500 obyvatel mají 5 – 15 členné zastupitelstvo; obce, které mají 500 – 3000 obyvatel mají 7 -15 členů zastupitelstva, atd.)

Zasedání zastupitelstva svolává a obvykle i řídí starosta. Ten je také povinen svolat zasedání zastupitelstva, jestliže o to požádá alespoň jedna třetina jeho členů. Zastupitelstvo obce se schází podle potřeby (nejméně jedenkrát za tři měsíce). Zasedání zastupitelstva se konají v územním obvodu obce a jsou veřejné. Členové zastupitelstva, rada obce a výbory mají právo předkládat návrhy. Podrobnosti o jednání zastupitelstva obce jsou stanoveny v jednacím řádu, který zastupitelstvo vydává. Pokud je přítomna nadpoloviční většina všech členů, je zastupitelstvo schopno se usnášet.

Zastupitelstvo rozhoduje především ve věcech spadajících do samostatné působnosti obce. Mezi hlavní pravomoci zastupitelstva obce patří schvalování programu rozvoje obce a také schvalování rozpočtu obce a závěrečného účtu obce. Dále zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky obce. Zastupitelstvo je také oprávněno k vydávání obecně závazných vyhlášek a rozhoduje o vyhlášení místního referenda. Mezi jeho další významné činnosti patří volba starosty, místostarosty a dalších členů rady obce. Zastupitelstvo také

³ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení)*. 4. vyd. Praha: Linde, 2009. 486 s. ISBN 978-80-7201-760-7.

uděluje a odebírá čestné občanství obce a ceny obce. Mezi jeho pravomoci patří i zřizování a rušení místních výborů a volba předsedy a členů.

2.4.1.1 Volby do zastupitelstva obce

Funkční období voleb do zastupitelstva obce je čtyřleté. V zákoně č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí je stanoveno, že volby do zastupitelstev obcí se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Hlasování je tajné podle zásad poměrného zastoupení.

Volby vyhlašuje prezident republiky, a konají se ve dvou dnech (pátek a sobota) ve všech obcích. Právo volit má občan ČR, který alespoň v den voleb dosáhl věku nejméně 18 let a je v den voleb v té obci, kde je hlášen k trvalému pobytu. Právo být volen má každý volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva. Funkce člena zastupitelstva obce, je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem této obce. Obec je možno pro účel voleb do zastupitelstva rozdělit na tzv. volební obvody, v každém z nich se pak volí alikvotní část z počtu členů zastupitelstva.

Obecní úřad zajišťuje volební místnosti pro okrskové volební komise, také vede stálý seznam voličů. Řeší stížnosti týkající se organizačně technického zabezpečení a zajišťuje archivaci volební dokumentace.

Volební okrsky jsou stanoveny starostou, ten také informuje občany obce o místu a čase konání voleb. Starosta má dále odpovědnost za distribuci volebních lístků voličům. Svolává první zasedání okrskové volební komise a jmenuje a odvolává zapisovatele.

Okrsková volební komise má na starosti pořádek ve volební místnosti, dohlíží na průběh hlasování a vyhotovuje zápis o výsledku hlasování.

2.4.2 Rada obce

V samostatné působnosti obce je výkonným orgánem rada obce. Za její výkon odpovídá zastupitelstvo obce. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy. Počet členů rady obce je lichý a činí nejméně 5 a nejvýše 11 členů, ale nejvíce 1/3 členů zastupitelstva obce.

Schůze rady jsou neveřejné, rada se schází dle potřeby. Rada rozhoduje, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů.

Rada obce vydává jednací řád, ve kterém jsou stanoveny podrobnosti o jejím jednání. Rada obce také připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce.

2.4.3 Starosta

Starosta zastupuje obec navenek. Pokud není starosta přítomen, zastupuje ho místostarosta. Úkony vyžadující schválení zastupitelstva obce, popřípadě rady obce, může starosta provést jen po jejich předchozím schválení. Jinak jsou tyto právní úkony od počátku neplatné. Starosta a místostarosta musí být občané České republiky, jsou voleni zastupitelstvem obce z řad svých členů. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce.

2.4.4 Obecní úřad

V čele obecního úřadu je starosta. Obecní úřad je dále tvořen místostarostou, tajemníkem obecního úřadu a dalšími zaměstnanci obce. Rada obce může zřídit odbory a oddělení, v nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.

V oblasti samostatné působnosti obecní úřad plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo rada obce, dále pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. V přenesené působnosti vykonává státní správu s výjimkou věcí, které patří do působnosti zastupitelstva obce, rady obce a zvláštních orgánů obce, případně komisí.

2.5 Orgány zastupitelstva a rady obce

Ze zákona č. 128/2000 Sb. vyplývá, že zastupitelstvo obce je oprávněno zřizovat výbory (finanční, kontrolní, osadní/místní⁴) a rada obce může zřizovat komise.

2.5.1 Výbory

Výbory jsou zřizovány zastupitelstvem jako iniciativní a kontrolní orgány. Návrhy a stanoviska předkládají zastupitelstvu obce. Zastupitelstvo je povinno zřídit finanční a kontrolní výbor. Dále může být zřízen výbor pro národnostní menšiny, jestliže v obci žije alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné národnosti než české. Počet členů výboru je vždy lichý. Výbor se schází podle potřeby. Usnesení výboru je vyhotovováno písemně a je podepisováno předsedou výboru.

Finanční výbor, provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce, plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

⁴ Osadní výbor nemusí být zřízen jen pro osadu (tj. místně oddělenou část obce s obytnými budovami), ale i pro jinak definovanou část obce. Od roku 2006 je tedy možno použít i pojem místní výbor.

Kontrolní výbor, kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, dále kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti, plní další kontrolní úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

V částech obce může zastupitelstvo obce zřídit **osadní, resp. místní výbory**. Zákon o obcích tak reaguje na skutečnost, že v některých odlehlých částech obce nejsou adekvátně zastoupeny zájmy těchto částí obcí. Osadní/místní výbor je oprávněn předkládat zastupitelstvu obce, radě obce a výborům návrhy, které se týkají rozvoje části obce a rozpočtu obce. Vyjadřuje se také k návrhům předkládaným zastupitelstvu obce a radě obce k rozhodnutí, pokud se týkají části obce. Dále se vyjadřuje k připomínkám a podnětům předkládaným občany obce, kteří jsou hlášeni k trvalému pobytu v části obce, orgánům obce.

Osadní/místní výbory mají minimálně 3 členy a musí být složené z občanů, kteří jsou přihlášení k trvalému pobytu v příslušné části obce. Počet členů je určen zastupitelstvem obce. Zastupitelstvo také jmenovitě volí předsedu místního výboru, předsedou nemusí být člen zastupitelstva (na rozdíl od ostatních výborů).

V zákoně není řečeno, že by se ke všem částem obce muselo přistupovat rovnocenně. Pokud má tedy obec více částí, může být místní výbor zřízen pro všechny existující části, či pouze pro jednu část obce, případně několik odlehlých částí.

2.5.2 Komise

Komise může zřizovat rada obce jako své iniciativní a poradní orgány. Komise je výkonným orgánem, usnází se většinou hlasů svých členů. Je za svou činnost odpovědna radě obce.⁵

2.6 Majetek a hospodaření obce

Ekonomická základna je pro obec jednou z nejdůležitějších a také nezbytných složek. Bez odpovídajícího ekonomického zázemí by se obec nemohla svobodně rozvíjet a uspokojovat potřeby svých občanů.

Obecní majetek a hospodaření spadá do samostatné působnosti obce. Nejčastěji obec vystupuje v soukromoprávních vztazích, které jsou upraveny především předpisy občanského a obchodního práva. V těchto vztazích je obec postavena naroveň ostatním účastníkům, není mocensky nadřazena.

⁵ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení)*. 4. vyd. Praha: Linde, 2009. 486 s. ISBN 978-80-7201-760-7.

Z důvodu, že obec upřednostňuje veřejný zájem, nakládá s veřejnými prostředky a majetkem, dochází k omezení její svobody při jednání v některých soukromoprávních vztazích (např. otázka ručení obecním majetkem). Tato skutečnost vyplývá ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a dalších právních předpisů.

Právní vymezení majetkové samosprávy obce můžeme nalézt v Ústavě ČR v čl. 101 odst. 3, kde je zakotveno, že územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Dále je stanoveno v zákoně o obcích, v § 2 odst. 1, že obec je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, přičemž obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.

Základní zásady hospodaření jsou uvedeny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Je zde řečeno, že majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly. Obec musí majetek chránit před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím, obec je také povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku.

V zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích není výslovně stanoveno, co vše lze považovat za majetek obce. Při vymezení majetku obce lze vyjít např. ze zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, kdy majetek obce zahrnuje věci movité a nemovité, majetková práva a jiné majetkové hodnoty.

Na obecní majetek se vztahuje také Listina základních práv a svobod, především čl. 11, který stanovuje, že vlastnické právo všech vlastníků (tedy i obcí) má stejný zákonný obsah a ochranu. Dále je zde uvedeno, že pouze zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob.

Hlavním zdrojem příjmů obcí by měly být povinné platby stanovené zákonem (daně a poplatky), ne zisky z podnikání či jiné hospodářské činnosti obce. Stanovení daní a jejich rozpočtové určení obcím je záležitostí státu. Sama obec má potom možnost zavést v obci místní poplatky a určit jejich výši, pro posílení daňových příjmů obce. Místní poplatky jsou upraveny zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Mezi daňové příjmy obcí patří dále poplatky a odvody v oblasti životního prostředí, správní poplatky a ostatní odvody, které jsou ze zákona příjmem obce.⁶

⁶ *Veřejná správa online : Deník veřejné správy* [online]. 10. 2. 2010 [cit. 2010-03-02]. Deník obce. Dostupné z WWW: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6415440>>.

2.6.1 Nabývání majetku obce

Obec svůj majetek využívá zejména k plnění svých funkcí a úkolů. Pokud jde o konkrétní majetek, tak obec není v podstatě ničím omezena, pouze platným nabytím. Avšak, obec musí mít minimálně tolik majetku a v takovém druhu, rozsahu a kvalitě, aby efektivně plnila funkce a úkoly, respektive poskytovala občanům a jiným subjektům služby (uspokojování potřeby bydlení, ochrana rozvoje zdraví, doprava a spoje, apod.).

K zabezpečení funkcí a úkolů obec nevystačí pouze s majetkem, který v daném okamžiku má. Proto musí majetek i nabývat. Nejčastějším způsobem získání majetku obce je smluvní nabývání. To můžeme rozdělit na bezplatné smluvní nabývání, kdy je majetek nabýván na základě darovací smlouvy, příp. jiné smlouvy o bezplatném převodu majetku. A úplatné smluvní nabývání, to je prováděno na základě kupní smlouvy. Pro nabývání majetku obcí má podstatný význam zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

Obec může majetek nabývat i mimosmluvním způsobem, v tomto případě na obec nepřecházejí závazky předchozího majitele. Zástavní práva k věcem a právům, které obec tímto způsobem nabude, okamžikem převodu zaniknou. Do mimosmluvního nabývání majetku řadíme nabývání majetku zákonem, nabývání majetku na základě zákona, nabývání děděním ze závěti a nabývání rozhodnutím příslušného orgánu.

2.6.2 Hospodaření s majetkem a finanční hospodaření obce

Od roku 2001 je situace taková, že vlastnické právo k majetku kromě samotných obcí můžou vykonávat i jimi zřízené organizační složky bez právní subjektivity a to jménem příslušné obce a na její odpovědnost. Dále to mohou být i zřízené příspěvkové organizace, které vykonávají právo k majetku na vlastní odpovědnost a svým jménem.

Při nakládání s majetkem je obec povinna využívat majetek účelně a hospodárně v souladu se zájmy a úkoly obce, dále musí vést majetek v účetnictví a má povinnost inventarizace majetku. Nemovitý majetek musí být evidován v katastru nemovitostí. Obec musí také pečovat o zachování a rozvoj majetku, a musí chránit majetek před neoprávněnými zásahy. Dále má povinnost sledovat, zda dlužníci plní své závazky řádně a včas, a má povinnost rozhodnout o nepotřebnosti majetku.

Finanční hospodaření obcí je upraveno v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Finanční hospodaření obcí se řídí rozpočtem a rozpočtovým

výhledem, pokud je sestaven. Schválení rozpočtu provádí zastupitelstvo obce a hospodaření zabezpečuje rada obce, ta také provádí rozpočtová opatření. Po schválení rozpočtu se provádí jeho rozpis. Součástí rozpisu je i sdělení závazných ukazatelů rozpočtu těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit.

Rozpočet obce je představován finančním plánem a řídí se jím financování činnosti dané obce. Rozpočet je zpracován v třídění dle rozpočtové skladby stanové Ministerstvem financí. Je sestavován zpravidla jako vyrovnaný. Může být sestaven i jako přebytkový a to v případě, že příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech, nebo pokud jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z minulých let. Schodkový rozpočet může být schválen pouze, pokud bude možné schodek uhradit finančními prostředky z minulých let, nebo tzv. návratnými zdroji (smluvně zabezpečená půjčka, úvěr, návratná finanční výpomoc, výnos z prodeje vlastních dluhopisů).

Jestliže není rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se hospodaření v době schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria.

Obsahem rozpočtu obce jsou příjmy a výdaje, mohou to být i další operace, pokud není v rozpočtových pravidlech územních rozpočtů uvedeno, že probíhají mimo rozpočet.

Příjmy rozpočtu tvoří daňové příjmy, nedaňové příjmy, přijaté transfery a ostatní příjmy (pokuty apod.). Výdaje jsou potom vynakládány na činnost obce a obecního úřadu a veřejné záležitosti.

Do rozpočtu obce se promítají i hospodářské výsledky podnikatelských činností obce, které se sledují účetně mimo rozpočtové příjmy a výdaje.

Údaje o ročním hospodaření obce se po skončení kalendářního roku zpracovávají do závěrečného účtu. Ten obsahuje informace o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění dle rozpočtové skladby a o dalších finančních operacích. Dále je jeho součástí i vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí a státním fondům.

Obec má povinnost nechat si přezkoumat hospodaření za uplynulý rok. Za včasné objednání přezkoumání hospodaření je odpovědný starosta obce. Předmět přezkoumání jsou údaje o ročním hospodaření tvořící součást závěrečného účtu obce.⁷

⁷HAVLAN, P. *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. 2.vyd. Praha: Linde, 2008. 318 s. ISBN 978-80-7201-708-9.

2.7 Vnější vztahy obce

V zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, je stanoveno, že obec může spolupracovat s obcí jiného státu a může být členem mezinárodních sdružení místních orgánů. Také může uzavírat smlouvy s obcemi jiných států o vzájemné spolupráci. Smlouvy musí být schváleny zastupitelstvem a musí mít písemnou formu.

Smlouva musí mít tyto náležitosti: názvy a sídla účastníků, předmět spolupráce a způsoby jakými bude financována, orgány a doba, na kterou je smlouva uzavřena.

2.7.1. Schengenský prostor

Schengenský prostor představuje území, v jehož rozsahu nejsou na společných státních hranicích vykonávány hraniční kontroly. Hranice lze tedy překračovat kdykoli a na jakémkoli místě. Absence hraničních kontrol však vyžaduje rozsáhlou spolupráci a vysoké schengenské standardy.

Členy Schengenského prostoru je 25 evropských států, které tvoří souvislé území. Do schengenské spolupráce jsou zapojeny všechny členské státy EU s výjimkou Velké Británie, Irsko, Kypru, Rumunska a Bulharska. Dále zde patří i tři nečlenské země EU (Island, Norsko a Švýcarsko).

Česká republika je členem od 21. prosince 2007, spolu s ní se stalo členy dalších 9 států EU.

2.7.1.1 Historie

V roce 1984 byla podepsána tzv. **Saarbrückenská dohoda** mezi SRN a Francií. Dohoda představovala postupné zrušení kontrol na jejich společných hranicích a uplatnění principu volného pohybu zboží a osob. O rok později proběhlo jednání o obdobných opatřeních se zeměmi Beneluxu, a to mělo za následek podpis tzv. **Schengenské dohody** mezi Německem, Francií a státy Beneluxu v lucemburském městě Schengen.

V roce 1990 těchto pět států své úmysly znovu potvrdilo podpisem tzv. Schengenské prováděcí úmluvy. Ta detailně stanovila veškerá opatření, která souvisí se zrušením kontrol a s potřebnými kompenzačními opatřeními. Tato podstatná změna však vyžadovala náročnou přípravu. Proto začala být samotná praxe realizována až po pěti letech. Hraniční překážky byly odstraněny v březnu 1995.

Se zvyšujícím počtem schengenských států, narůstal i politický význam schengenské spolupráce. Důkazem je i její přesunutí z mezivládní úrovně pod hlavičku Evropské unie prostřednictvím Amsterodamské smlouvy, v roce 1999.

2.7.1.2 Oblasti schengenské spolupráce

Z praktického hlediska má schengenská spolupráce za následek to, že lidé již nemusí předkládat doklad totožnosti při překračování hranice mezi schengenskými státy. Hraniční kontroly sice nejsou prováděny, ale je nutné mít u sebe doklad totožnosti (platný občanský průkaz, cestovní pas). Také musí být respektována související pravidla, jako je např. omezení v chráněných krajinných oblastech, překračování soukromých pozemků, apod. Překročení hranic není omezeno ani provozní dobou, jakékoli zábrany na komunikační infrastrukturu jsou naopak odstraněny.

S odstraněním kontrol na vnitřních hranicích souvisí riziko negativního dopadu na vnitřní bezpečnost společně sdíleného prostoru. Z důvodu omezení tohoto rizika zavedly schengenské státy vyrovnávací/kompenzační opatření. Ta jsou podrobně stanovena v příslušných právních předpisech, tzv. **schengenské acquis**.

Vysoký standard při zabezpečování ochrany schengenského prostoru je dán pravidly, která rozepisují aktivity jednotlivých států včetně jejich vzájemné spolupráce především v těchto oblastech:

- ochrana vnějších hranic,
- policejní a justiční spolupráce,
- vízová a konzulární spolupráce,
- ochrana osobních údajů,
- Schengenský informační systém.⁸

2.7.2. Evropská regionální politika

Všechny členské země EU přistoupily k realizaci vlastní národní regionální politiky. Ta napomáhá snížení rozdílů v životní úrovni mezi regiony a v boji proti vysoké regionální nezaměstnanosti.

⁸ Euroskop.cz : *Věcně o Evropě* [online]. c2008 [cit. 2010-02-26]. Schengen. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>>.

V EU je prováděna regionální politika na třech úrovních a to na nadnárodní úrovni (je prováděna přímo EU), na národní úrovni (je uskutečňovaná jednotlivými členskými zeměmi) a regionální úrovni.

Cíle regionální politiky EU jsou rozděleny do dvou základních oblastí. Jedná se o snížení rozdílů v životní úrovni obyvatel a zajištění relativně vyváženého ekonomického a sociálního vývoje. Dále to je předcházení novým regionálním problémům, které mohou být způsobeny změnami v Evropském nebo světovém hospodářství.

Hlavními nástroji Evropské regionální politiky jsou strukturální fondy, konkrétně se jedná o Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond. Také zde řadíme Fond soudržnosti (Kohézní fond), ten však nepatří mezi strukturální fondy.

Evropská regionální politika si na období 2007 – 2013 vytyčila tři cíle, kterými jsou:

- konvergence,
- regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- evropská územní spolupráce.

Evropská územní spolupráce je realizována prostřednictvím přeshraniční, národní a nadnárodní formy spolupráce a pomocí síťových programů ESPON⁹ a INTERACT II¹⁰.

Přeshraniční spolupráce se týká všech hraničních regionů na úrovni NUTS III, které sousedí s regiony v jiném členském státu. Cílem je podpora řešení společných problémů mezi sousedními regiony (např. rozvoj měst, venkova; rozvoj ekonomických vztahů a sítí malého a středního podnikání).

Pro ČR existuje pět operačních programů – přeshraniční spolupráce s Polskem, Saskem, Bavorskem, Rakouskem a Slovenskem.¹¹

Euroregiony – jedná se o formu přeshraniční spolupráce místních, případně regionálních samospráv nejen mezi zeměmi EU, ale rovněž mezi členskými a nečlenskými zeměmi. Euroregiony představují sdružení spolu přímo sousedících subjektů na opačných stranách hranic nejméně dvou států. Může se jednat o obce, kraje, či další úrovně (departementy) nebo jejich sdružení a další právnické osoby.

⁹ Monitorovací síť pro evropské územní plánování.

¹⁰ Program pro výměnu zkušeností s přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spoluprací.

¹¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 5. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

Důvodem pro vznik euroregionů se stala především snaha o společný postup při řešení konkrétních problémů vázaných na periferní postavení příhraničních oblastí. Konkrétně jsou to problémy, které přesahují hranice států, a proto nemohou být řešeny pouze na jedné straně hranic. Jedná se také o získávání finančních prostředků z programů EU. Přeshraniční spolupráce se týká těchto oblastí:

- životní prostředí,
- územní plánování a dopravní infrastruktura,
- cestovní ruch a ekonomika,
- rozvoj zaostávajících oblastí,
- kultura,
- správa souvisle urbanizovaných oblastí.

Na území ČR vznikaly euroregiony od roku 1991, dnes existují po celé hranici států.¹²

Oblast přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou bude rozpracována v následující kapitole.

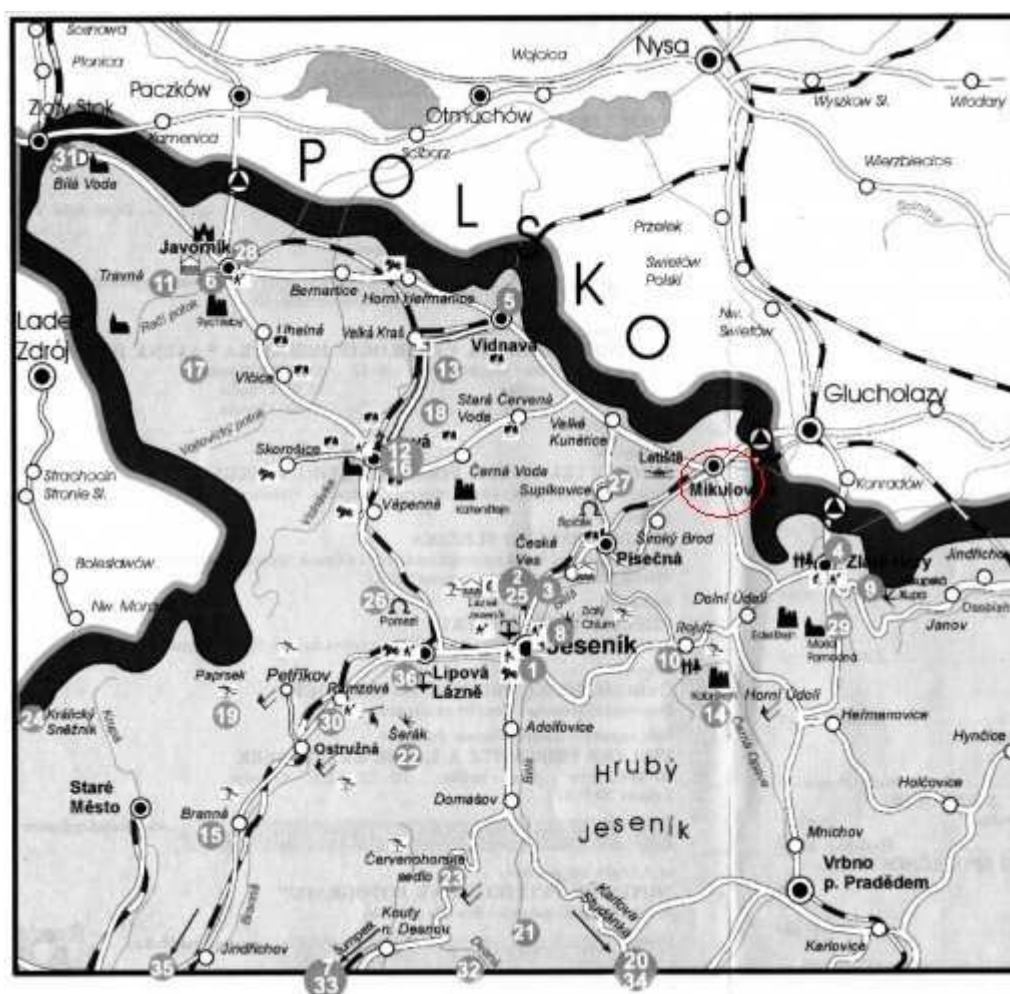
¹² *Euroskop.cz : Věcně o Evropě* [online]. c2008 [cit. 2010-03-20]. Euroregiony. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8775/sekce/euroregiony---uvod/>>.

3. Ekonomický a sociální profil obce

3.1 Geografická poloha

Obec Mikulovice (320 m.n.m., něm. Niklasdorf) se nachází v Olomouckém kraji, v okrese Jeseník. Mikulovice jsou poslední obcí, která leží před česko – polskou hranicí. V současné době patří obec mezi největší na Jesenícku. Mikulovice sousedí na severu s Polskem (gmina Głuchołazy), na západě s obcemi Velké Kunčice, Hradec – Nová Ves, Písečná a Česká Ves, na jihu s městem Jeseník a na jihovýchodě s městem Zlaté Hory. Mikulovice spadají do povodí Odry (resp. Kladské Nisy). Obcí protéká řeka Bělá a Mikulovice leží v té části, kde je řeka nejnižší a nejširší. Řeka teče dále východním směrem do Polska – k městům Głuchołazy a Nysa. Mikulovice jsou vzdáleny 9 km od Zlatých Hor a 12,5 km od Jeseníku. Vzdálenost Mikulovic od polského města Głuchołazy je přibližně 5 km.

Obr. č. 3.1 Mapa Jesenicka

Zdroj: www.mikulovice.cz.

V obci vede obchvatem po její západní straně silnice I. třídy, která směřuje z Jeseníku na severovýchod k mikulovickému hraničnímu přechodu a do Polska. Centrem obce vede silnice II. třídy (z Osoblahy, Janova a Zlatých Hor na Velké Kunětice, Vidnavu, Javorník a dále na státní hranici, odkud pokračuje do polského města Łądek Zdrój), a silnice III. třídy (místního významu), ta slouží zejména k dopravě do Kolnovic a Hradce-Nové Vsi.

V obci vede i železnice a to stejným směrem jako hlavní silnice, s odbočkou do Zlatých Hor. Obloukem z Jeseníku se železnice přes polské Głucholazy vrací na naše území do Jindřichova a dále vede do Krnova, Opavy a Ostravy. Mikulovice jsou výchozím místem červené a zelené turistické značky a obcí rovněž vede značená lokální cyklostezka.

Mikulovice patří mezi členy svazku Mikroregion Zlatohorsko. Toto sdružení vzniklo v roce 2001 a tvoří ho obce v severovýchodní části okresu Jeseník. Název mikroregionu byl odvozen od největší obce v tomto spolku - Zlatých Hor. Nyní má sdružení 6 členských obcí, jsou jimi: Zlaté Hory, Mikulovice, Písečná, Supíkovice, Hradec-Nová Ves a Velké Kunětice.

Dále jsou Mikulovice od roku 1993 členem Sdružení měst a obcí Jesenicka a v roce 1997 se staly členem euroregionu Praděd.

Celková rozloha obce je 3 333 hektarů. Z toho zabírá zemědělská půda 1 526 ha (46 %), v tom orná půda 1 149 ha (34,5 %), trvalé travní porosty 279 ha (8 %), zahrady 95 ha a ovocné sady 3 ha, dále lesní půda 1 484 ha (44,5 %), ostatní plochy 222 ha, zastavěné plochy 51 ha a vodní plochy 46 ha. Obec má v současnosti tři katastrální území:

- Kolnovice (362,01 ha),
- Mikulovice (1857,88 ha),
- Široký Brod (1108,32 ha).

Základními sídelními jednotkami jsou Kolnovice, Mikulovice, Široký Brod, Terezín a Vysutá.

Ke dni 1. 1. 2010 v obci žilo 2 788 obyvatel.¹³

3.2 Historie obce

Pravděpodobně od 10. století bylo území dnešních Mikulovic předmětem zájmu prospektorů drahých kovů, bylo získáváno zlato, a to z řeky Bělé a jejího přítoku Olešnice.

¹³ Mikulovice [online]. c2005 [cit. 2010-04-17]. Základní údaje obce. Dostupné z WWW: <http://www.mikulovice.cz/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1>.

K těžbě zlata se lidé vraceli i v později. Pozůstatky, tzv. „prstovitého dobývání“ můžeme dosud vidět při cestě do Ondřejovic, kde se projíždí, tzv. „zlatým rohem“, podél potoka Olešnice.

První písemná zmínka o vsi Mikulovice byla zaznamenána v roce 1263 pod názvem Villa Nicolai, tj. Mikulášova ves. Avšak osídlení kolem řeky Bělé je starší, než dokládají první písemné historické záznamy, a je možno říci, že Mikulovice byly založeny již za vratislavského biskupa Vavřince (†1232). Ves tedy vznikla v průběhu kolonizace, která byla prováděna ve 13. století vratislavskými biskupy za pomoci osídlenců z Frank a Durynska. Pojmenování vzniklo po lokátoru¹⁴ Mikulášovi.

Ves byla v té době předmětem sporů potomků otmuchovských rychtářů Vítka a Siegfrieda. Mikulovice náležely do majetku Vratislavského biskupství, avšak v 15. a 16. století byly dávány v léno. Od poloviny 16. století patřily Mikulovice biskupovi v rámci frývaldovského panství.

V obci se nachází kostel Sv. Mikuláše s farou, který byl zmiňován již od roku 1293. Později je ale ves přičítána k faře v Gluchołazech, od roku 1413 pak k Ondřejovicím a samostatná farnost byla obnovena roku 1672.¹⁵ Po rozdělení Slezska, v roce 1742, se Mikulovice staly pohraniční vsí hranicí oddělenou od sousedních Gluchołaz, s nimiž byly historicky úzce spjaty.

V roce 1907 byly Mikulovice povýšeny na městys, ale tento status ztratily při správní reformě v roce 1949. O navrácení tohoto statutu zatím nepožádaly.

V roce 1960 se k Mikulovicím přičlenily dříve samostatné obce Kolnovice (s osadami Terezínem a Vysutou) a Široký Brod. V roce 1976 se přičlenil Hradec s osadou Nová Ves, který se ale v roce 1990 opět osamostatnil.

Součástí obce byla i osada Bukovec (Buchberg). Založená byla roku 1786 parcelací vrchnostenského dvora na jižní straně Mikulovic. Poté stavebně splynula se samotnou obcí Mikulovice a od roku 1976 byl název administrativně zrušen.¹⁶

¹⁴ Osoba, která za středověku prováděla lokaci, byla pověřena založením obce či města.

¹⁵ HOSÁK, Ladislav. *Historický místopis země Moravskoslezské*. 2. vydání. [s.l.]: Academia, 2004. 1148 s. ISBN 80-200-1225-7.

¹⁶ KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku III. díl*. Praha: Libri, 1998. 952 s. ISBN 80-85983-15-X.

Co se týká správního vývoje a zařazení obce do vyšších správních celků, tak před i po roce 1742 byly Mikulovice součástí (rakouského, pak českého) Slezska (do r. 1742 tedy spádovaly k Vratislavi, pak k Opavě), od roku 1928 země moravskoslezské (do Brna).

V letech 1938-1945 byla obec součástí sudetské župy, vládní obvod opavský (spádovala k Liberci), v období 1945-1948 potom součást expozitury ZNV v Ostravě.

V letech 1949-1960 byly Mikulovice součástí Olomouckého kraje, v roce 1960 součást Moravskoslezského kraje, od r. 2000 i Olomouckého kraje.

Od roku 1848 byla obec součástí politického okresu Jeseník (Freiwaldau) až do roku 1960 (soudní okres Jeseník až do roku 1948), pak součást okresu Šumperk, od r. 1996 opět součástí okresu Jeseník.¹⁷

Kolnovice (něm. Kohlsdorf) jsou poprvé zmiňovány roku 1263 pod názvem "villa Scorosonis". Český název se objevuje až za první republiky. Kolnovice se objevují jako drobný samostatný statek, majetkově dělený a určovaný lénem. Část byla dědičným fojtstvím, menší část náležela ondřejovickému faráři a největší část se ve 14. století dostala do majetku fojtství v Gluchołazech. Počátkem 17. století Gluchołazy fojtství vykoupily a Kolnovice se tak staly majetkem města. Avšak roku 1622 byly prodány rodině Troliů, kterým patřil statek v Heralticích (polsky Gierałcice). K tomuto statku patřily Kolnovice do roku 1790, kdy bylo samostatné léno na Kolnovice uděleno Johanu Rennertovi, ten rozprodal panské pozemky a založil osady Renertov (dnes Vysutá) a Terezín (Terezienfeld).¹⁸ Tak se celá osada rozrostla a rozvinulo se i místní přadláctví, to však mělo vysokou konkurenci ve strojové textilní výrobě, v Jeseníku.

Kolnovice byly k Mikulovicím přičleněny v roce 1960, do té doby byly samostatnou obcí. V r. 1976 byly administrativně zrušeny osady (místní části) Vysutá a Terezín.¹⁹

Široký Brod (něm. Breitenfurt, Breitenfurth) leží 4,5 km jihozápadně od Mikulovic směrem na Jeseník. První záznamy o vsi jsou z roku 1416. V tomto roce byla ves lénem vratislavského biskupa, které držel frývaldovský rychtář Hynek Mušín z Hohenštejnu. Roku

¹⁷ GAWRECKI, Dan, a kol. *Dějiny Českého Slezska 1740-2000*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2003. 654 s. ISBN 80-7248-226-2.

¹⁸ HOSÁK, Ladislav. *Historický místopis země Moravskoslezské*. 2. vydání. [s.l.]: Academia, 2004. 1148 s. ISBN 80-200-1225-7.

¹⁹ *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005, II. díl*. Praha: ČSÚ, 2006. 623 s. ISBN 80-250-1311-1.

1422 mu byla obec odebrána, a Široký Brod se tak stal součástí panství Frývaldov (Jeseník), které biskup do roku 1547 zastavoval nebo uděloval v lénu.²⁰

V obci žilo převážně německé obyvatelstvo. Lidé se živili přadláctvím, zemědělstvím a prací v lese. Na území obce byla v minulosti naleziště zlata a granátů ve svoru.

V roce 1825 byl v obci postaven kostel Povýšení sv. Kříže a v roce 1890 byla zřízena i římskokatolická farnost. Široký Brod byl v letech 1850 – 1960 samostatnou obcí, pak byl připojen k Mikulovicím.²¹ Do roku 1924 k němu patřily osady Studený Zejf a Chebží, potom byla připojeny k Písečné.²²

3.3 Obyvatelstvo

Obec Mikulovice měla ke dni 1. 1. 2010 celkem 2 788 obyvatel. Rozmístění obyvatelstva v obci Mikulovice od roku 1869 do roku 2001 zachycuje následující tabulka. V jesenickém okrese proběhla po roce 1945 téměř úplná výměna německého obyvatelstva českým. Došlo k poklesu celkového počtu obyvatel na 66 % stavu v roce 1869.

Tab. 3.1 Rozmístění obyvatelstva v obci Mikulovice v letech 1869 – 2001

Rok	Počet obyvatel						Celkem	Obyvatelé v %
	Mikulovice	Bukovec	Kolnovice	Terezín	Vysutá	Široký Brod		
1869	2 073	384	403	287	231	636	4014	100
1921	2 628	470	310	297	152	831	4688	116
1961	1 910	274	120	69	33	416	2822	70
1991	2 291		39	25	*	349	2704	67
2001	2 350		33	21	31	347	2782	69

* Neuvedeno, obyvatelé pravděpodobně započtení v Mikulovicích.

Zdroj: www.csu.cz, vlastní zpracování.

Z tabulky je zřejmé, že v obci Mikulovice žilo nejvíce obyvatel v roce 1921 a to 4688. Nejnižší zalidnění bylo zaznamenáno v roce 1991 (2704 obyvatel), došlo tedy k poklesu o 49 %.

V místní části **Mikulovice** byl zaznamenán nejvyšší počet obyvatel v roce 1921 (2628). Na **Bukovci** bylo největší zalidnění rovněž v roce 1921, kdy zde žilo 470 obyvatel. V roce 1961 zde žilo 274 obyvatel a k 1. 1. 1976 Bukovec jako část obce zanikla.

²⁰ HOSÁK, Ladislav. *Historický místopis země Moravskoslezské*. 2. vydání. [s.l.]: Academia, 2004. 1148 s. ISBN 80-200-1225-7.

²¹ *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005, II. díl*. Praha: ČSÚ, 2006. 623 s. ISBN 80-250-1311-1.

V roce 1790 byly založeny osady Terezín a Vysutá a osada **Kolnovice** se tak značně rozrostla. V roce 1869 zde žilo 403 obyvatel, to je nejvíc za sledované období. V roce 1945 byli vysídleni původní (němečtí) obyvatelé a obec byla osídlena jen částečně a spíše dočasně. Vzhledem k příhraniční poloze docházelo k postupné likvidaci osídlení a v roce 1990 zde zbylo pouhých 37 domů oproti 153 v roce 1930.²³ V roce 2001 žilo v této oblasti pouze 33 obyvatel.

V **Terezíně** bylo největší zalidnění v roce 1921, žilo zde 297 obyvatel, v roce 2001 se počet obyvatel výrazně snížil, a to na 21. Ve **Vysuté** (Renertov; něm. Rennersfeld) byl nejvyšší počet obyvatel v roce 1869 (231). Tyto dvě osady byly roku 1976 administrativně zrušeny.

K **Širokému Brodu** patřily do roku 1924 osady Chebzí a Studený Zejf, nejvíce obyvatel zde žilo v roce 1921 (831), nejméně pak v roce 2001 (347 obyvatel).

Tabulka č. 2.3 pak zachycuje vývoj obyvatelstva v letech 2001 – 2009. Obyvatelé jsou zde rozdělení podle pohlaví a je uveden i celkový počet obyvatel v jednotlivých letech. Dále je zde zaznamenán průměrný věk obyvatel ve sledovaném období, rovněž s rozdělením na muže a ženy.

Tab. 3.2 Vývoj obyvatel v letech 2001 – 2009 podle pohlaví a průměrného věku

Rok	Počet obyvatel		Celkem	průměrný věk		Celkem
	muži	ženy		muži	ženy	
2001	1399	1411	2810	35,9	39,2	37,6
2002	1396	1394	2790	36,2	39,6	37,9
2003	1373	1389	2762	36,2	39,1	37,7
2004	1359	1391	2750	36,6	39,5	38,1
2005	1354	1379	2733	37,1	40,2	38,7
2006	1338	1382	2720	37,6	40,6	39,1
2007	1376	1367	2743	37,9	40,9	39,4
2008	1345	1373	2718	38,4	41,4	39,9
2009	1330	1372	2702	38,8	41,7	40,3

Zdroj: www.csu.cz, vlastní zpracování.

Z této tabulky vyplývá, že v letech 2001 – 2009 nedošlo v celkovém počtu obyvatel k výrazným výkyvům. Nejvíce obyvatel měla obec v roce 2001, kdy v obci žilo celkem 2 810 obyvatel. Naopak nejméně obyvatel bylo zaznamenáno v roce 2009 (2 702 obyvatel). Dále

²³ Kolnovice – dawny głucholaski majątek [online]. 2004 - 03 - 31 [cit. 2010-04-27]. Głucholazy - twoja brama w Góry Opawskie. Dostupné z WWW: <<http://www.głucholazy.info/artykuly/kolnovice-glucholaski-majatek.php>>.

můžeme vidět, že počet mužů a žen v obci se příliš neliší. Nejméně mužů v obci žilo v roce 2009 a to 1330 mužů, nejvíce mužů (1399) zde žilo v roce 2001.

Co se týče žen, těch žilo v obci nejméně v roce 2007, v celkovém počtu 1367. V roce 2001 v obci žilo 1411 žen, což je největší počet žen v tomto sledovaném období.

V obci žije nejvíce obyvatel ve věkovém rozmezí 20 – 29 let, jedná se o 473 obyvatel, což je 17 % z celkového počtu obyvatel. Druhou velkou skupinu tvoří obyvatelé ve věku 40-49 let, těch žije v obci 400. Dále je to pak skupina ve věku 30 – 39 let, 348 obyvatel. Mezi další početné skupiny patří obyvatelé ve věku 5 – 14 let (397) a 50 – 59 let (371). 214 občanů je ve věku 65 – 74 let. V rozmezí 15 – 19 let zde žije 178 obyvatel a 157 občanů je mladších 5 ti let. Předposlední skupinu tvoří lidé ve věku 65 – 74 let, těch je 128. U 116 obyvatel nebyl jejich věk zjištěn, nebo jim je více než 75 let.

Dle sčítání lidu, domů a bytů žilo v roce 2001 v obci 1399 žen, to je 50,3 %. Z toho svobodných jich bylo 499, vdaných 650, rozvedených 78, ovdovělých 165 a u sedmi žen nebyl jejich stav zjištěn.

Mužů zde žilo 1383 (49,6 %), svobodných bylo 608, ženatých 655, rozvedených 84, ovdovělých 34, a u dvou mužů nebyl zjištěn jejich stav.

Nejvíce obyvatel se hlásilo k národnosti české (2450), dále k národnosti slovenské (157), a moravské (62). V obci žije, podle výsledků sčítání lidu 2001, 21 Rómů, 13 Němců, 7 Poláků, 6 obyvatel je slezské národnosti a 5 ukrajinské.

K náboženskému vyznání se hlásilo 782 obyvatel, což je 28 % z celkových 2782 obyvatel. Nejvíce obyvatel (640) je římskokatolického vyznání. Naproti tomu bez vyznání je 1802 obyvatel, což je více než polovina celkového obyvatelstva.

953 obyvatel tj. 42 %, má střední odborné vzdělání bez maturity, popřípadě jsou vyučení. 645 obyvatel má základní vzdělání, spadá sem i neukončené základní vzdělání. Úplné střední vzdělání má 449 obyvatel. 77 obyvatel má vysokoškolské vzdělání, 58 vyšší odborné nebo nástavbu. 24 obyvatel je bez vzdělání a u 22 obyvatel nebylo vzdělání zjištěno. Tato data platí pro občany starší 15leté a starší.

Dle údajů zjištěných v roce 2001 bylo v obci celkem 1360 obyvatel ekonomicky aktivních (tj. 49 %). Z toho bylo celkem 1175 obyvatel zaměstnaných, (22 pracujících důchodců, 41 žen na mateřské dovolené) a 185 jich bylo nezaměstnaných. Naproti tomu 1410

(51 %) obyvatel bylo ekonomicky neaktivních (613 pracujících důchodců a 527 žáků, studentů nebo učňů).

Je možno konstatovat, že nejvíce obyvatel je zaměstnaných v průmyslovém odvětví (379). Druhou oblastí je veřejná správa, bezpečnost a sociální zabezpečení (190 obyvatel). Na třetím místě je pak možno uvést odvětví, ve kterém pracuje 116 obyvatel, jedná se o stavebnictví. V oblasti obchodu je zaměstnaných 99 obyvatel, v oblasti školství a zdravotnictví je to 92 obyvatel. Odvětvími s nejnižším počtem zaměstnaných obyvatel jsou zemědělství, lesnictví, rybolov (46 obyvatel) a doprava, pošty, telekomunikace (45 obyvatel). Pro přehlednost jsou tyto údaje uvedeny v tabulce č. 3.3.

Tab. 3.3 Ekonomicky aktivní obyvatelé podle odvětví

Odvětví	Počet pracujících	% z ekonomicky aktivních
Průmysl	379	27,87
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	190	13,97
Stavebnictví	116	8,53
Obchod, opravy motorových vozidel	99	7,28
Školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnost	92	6,76
Zemědělství, lesnictví, rybolov	46	3,38
Doprava, pošty a telekomunikace	45	3,31

Zdroj: www.csu.cz, vlastní zpracování.

V rámci okresu dojíždí 372 obyvatel, v rámci kraje to je 19 obyvatel a do jiného kraje dojíždí 82 obyvatel. Denně vyjíždí do zaměstnání 382 (39 %) pracujících a 92 žáků.²⁴

3.4 Správní poloha a vybavenost obce

Obec Mikulovice leží v Olomouckém kraji v okrese Jeseník, který je zároveň obcí s rozšířenou působností. Pověřený obecní úřad a stavební úřad se nachází ve Zlatých Horách, což je město s 4 236 obyvateli (ke 12. 1. 2010), vzdálené 9 km od Mikulovic. Finanční úřad pro obec Mikulovice se nachází v Jeseníku, stejně jako Úřad práce. Kontaktní místo státní sociální podpory se nachází ve Zlatých Horách. V Jeseníku se dále nalézají katastrální úřad, živnostenský úřad a další. Matriku zajišťuje sama obec. V tabulce č. 2.1 můžeme vidět vybavenost jednotlivých místních částí obce Mikulovice.

²⁴ Český statistický úřad [online]. c2005 [cit. 2010-04-05]. Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/540382?OpenDocument>>.

Obec Mikulovice se skládá z 5 sídelních jednotek – Mikulovic, Širokého Brodu, Kolnovic, Terezína a Vysuté. K 1. 1. 2010 žije v obci celkem 2 788 obyvatel. Co se týče rozmístění obyvatel, nejvyšší hustota osídlení je v Mikulovicích (83,6 obyvatel/km²) nižší je v Širokém Brodě (31,3 obyvatel/km²), Kolnovicích (23,48 obyvatel/km²) Terezíně a Vysuté.

Tab. 3.4 Vybavenost místních částí obce Mikulovice

Místní část	Škola	Pošta	Kanalizace	Plynofikace	Vodovod	Zdravotnické zařízení	Policie
Mikulovice	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Široký Brod	NE	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE
Kolnovice	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Vysutá	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Terezín	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE

Zdroj: www.mikulovice.cz, vlastní zpracování.

3.3.1 Místní část Mikulovice

V této místní části se nachází škola, pošta, plynofikace, vodovod a zdravotnické zařízení. Mikulovice můžeme považovat za hlavní centrum. Žije zde také výrazně více obyvatel než v ostatních místních částech. V Mikulovicích se dále nachází obecní úřad, hřbitov, mateřská škola, knihovna, několik obchodů, restaurace, praktický lékař, lékárna a také dům s pečovatelskou službou (provozovaný o. p. s. Soužití 2005).

V obci je několik výrobních podniků, např. závod na výrobu výlisků (Plastkon), místní likérka a velmi dobře vybavená kamenická dílna - Slezský kámen. Hlavní náplní je zpracovávání kamene a to především žuly, tmavého a světlého mramoru, zeleného těšínského pískovce. Slezský kámen a.s. je firma s mnohaletou tradicí. Kamenický průmysl na Jesenicku je znám již více než 160 let.

Vodovod je provozován JVS s.r.o. Jeseník a je majetkem obce Mikulovice. Zdrojem vody je skupinový vodovod Jeseník. Na rozvodnou síť obce je napojeno 70 % obyvatel. Rozvodná síť má délku 9500 m.

Kanalizace je napojena na čističku odpadních vod, která byla uvedena do provozu v roce 2001, vyčištěné odpadní vody odtékají do říčky Bělá. Kanalizace je vybudována v celkové délce 13,67 km a je na ni napojeno cca 40 % obyvatel.

Základní škola patří mezi spádové školy Olomouckého kraje. Jedná se o příspěvkovou organizaci. Škola je vzdálená 4 km od polského hraničního přechodu a nachází se v centru obce, blízko autobusové zastávky. Jedná se o úplnou devítiletou základní školu. Škola disponuje dvěma budovami. V hlavní budově je 13 tříd a 5 odborných pracoven. Do

komplexu škol spadá i tělocvična, jídelna, učebny ZUŠ, místní knihovna a prodejna školních potřeb. Ve druhé budově se nachází školní družina se zahradou a tři třídy 1. a 2. ročníku. Oba objekty mají zaveden bezbariérový přístup. Škola vzdělává 262 žáků. Průměrně je ve třídě 22 žáků. V minulých letech prošla škola výraznými změnami, ty se týkaly externího vzhledu budovy, ale i modernizace vnitřního vybavení. K třídním akcím i mimoškolním aktivitám slouží klub Ámos, který se nachází ve sklepních prostorách školy. Kulturní akce jsou pořádány v sále obecního úřadu naproti školy.

Velká pozornost je věnována zdravotně postiženým žákům. Těm je poskytována speciální péče, navštěvují dyslektická cvičení a pracují podle individuálního plánu. Škola také nabízí žákům širokou škálu zájmové činnosti a kroužky.

Základní škola Mikulovice také navázala přátelskou družbu s polskou školou v Głuchołazích, ta se rozvíjí formou vzájemných návštěv s různorodou tematikou.²⁵

SŠ ani VŠ se v obci nenachází. Studenti mají možnost dojíždět do Jeseníku, kde se nachází několik středních škol a jedna soukromá vysoká škola.

Dům s pečovatelskou službou – je provozován obecně prospěšnou společností, která si klade za úkol poskytovat sociální služby občanům v mikroregionu Zlatohorsko. Nachází se v místní části Bukovec, byla založena v listopadu 2005 (odtud její název Soužití 2005). Činnost byla zahájena 1. 1. 2006. Náplní organizace je poskytovat služby v oblasti sociální péče pro seniory a další ohrožené skupiny, kterými jsou např. samoživitelky s dětmi, týrané ženy a další. Těmto lidem je nabízeno ubytování a zprostředkováno poradenství. Dále jsou poskytovány služby i seniorům v jejich domovech. Např. úklid, doprovod, nákupy, drobné pochůzky, jednoduché ošetrovatelské úkony. Kapacita tohoto zařízení je 52 bytů, z toho 20 bezbariérových, v domě se nachází 2 výtahy.

Budova zdravotního střediska je ve vlastnictví obce a k dispozici je zde praktický lékař pro děti a dorost, praktický lékař pro dospělé, zubař a také gynekolog. Ten má svou ordinaci v Jeseníku a zde ordinuje pouze jednou týdně. Budova se nachází v centru obce, avšak od autobusové zastávky je poměrně vzdálena.

Na katastrálním území Mikulovice, konkrétně v Salisovském lese (na Bukovci) se nachází **objekt bývalé posádky** s rozlohou 200 ha. Původně se jednalo o muniční továrnu Muna, vystavěnou politickými vězni v roce 1940 na lesních pozemcích Vratislavských

²⁵ *Charakteristika školy* [online]. 2008-10-11 [cit. 2010-04-01]. Základní škola Mikulovice. Dostupné z WWW: <http://skola.mikulovice.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=30>.

biskupů. Postupně zde byl vybudován jeden z nejrozsáhlejších muničních komplexů v Sudetech (na ploše 250 ha bylo postaveno celkem 100 budov). Areál je napojen železniční vlečkou ze stanice Ondřejovice. Celková délka je 4,3 km, má vlastní trojkolejné seřadiště a malé depo. Za války zde byli nasazeni lidé z východu a v roce 1944 došlo i ke vzpouře (20 mrtvých). Po válce ze zde zřízeného sběrného střediska vyjížděly transporty odsouvaných Němců do Bavor a poté zde byla zase Československá armáda. Později objekt sloužil pro skladování munice i pro PVOS²⁶. V posledních letech zde byla likvidována různá vojenská technika, část techniky byla rozprodána zájemcům z cizích zemí.

Posádka byla roku 2005 zrušena. V současné době je areál ve vlastnictví obce Mikulovice (140 budov), většina budov (110) byla převedena na jiné vlastníky a zbylé budovy jsou převáděny dle zájmu.

Na katastrálním území Mikulovice se také nachází **Letiště Aeroklubu Jeseník**, vzdálené od obce severozápadním směrem asi 2 km. Vzdálenost od města Jeseník je 15 km severovýchodním směrem. Letiště začalo vznikat na počátku 70. let minulého století, ale nejstarší záznamy o létání na Jesenicku pochází z 2. poloviny 40. let

Rozkládá se na náhorní plošinu, která je obklopená údolím s obcemi Supíkovice a Velké Kunětice (na západě) a Mikulovickým údolím (na východě). Na jihu potom leží údolí Písečné, České Vsi a Jeseníku. Přibližně 3 km směrem na sever leží státní hranice s Polskem.

Letiště nabízí aeroklubové létání motorové, bezmotorové i parašutistické. Vzhledem k jedinečným podmínkám je možno plachtit prakticky po celý rok. Dále zde bývá během letové sezóny organizováno několik akcí, např. Jesenický jarní pohár, soutěž v plachtění pro klubovou a volnou třídu, či parašutistická soutěž v přesnosti přistání. V průběhu roku se zde obvykle koná několik soustředění leteckých modelářů.

V aeroklubu je možno využít celkem pět kluzáků a jeden motorový letoun. Kromě toho létají v Mikulovicích dva soukromé kluzáky.

Přímo na letišti je možnost ubytování pro 30 osob. Okolí letiště je vhodné pro pěší vycházky či cykloturistiku²⁷

V důsledku vstupu České republiky do Schengenu v roce 2007 došlo ke zrušení hraničních přechodů. Tato skutečnost měla dopad na **celnici** mezi Mikulovicemi a polským

²⁶ Protivzdušná obrana státu.

²⁷ *Aeroklub Jeseník* [online]. 2009 [cit. 2010-03-20]. Letiště Mikulovice. Dostupné z WWW: <<http://www.aeroklubjesenik.cz/>>.

městem Gluchořazy, která se tak stala nevyužitou. Otázka vlastnictví byla vyřešena v roce 2008, kdy se celnice stala majetkem obce Mikulovice s podmínkou, že obec nesmí nabytý majetek po 10 let prodat. V současnosti je budova celnice nabízena k pronájmu s budoucím odprodejem. Momentálně je jednáno se dvěma zájemci a jednání zatím nejsou uzavřena.

Mezi významné památky v místní části Mikulovice patří zejména římskokatolický farní **kostel svatého Mikuláše** z roku 1550. Ten byl v roce 1903 přestavěn v historizujícím stylu z iniciativy vratislavského biskupa Kardinála Georga Koppa. Při prohlídce interiéru kostela můžeme vidět reliéfní desku s výjevem čtyř evangelistů a ukřižování z 2. pol. 16. století a renesanční náhrobní desku majitele obce Wolfa Bibritsche z r. 1605. V kostele zůstaly zachovány věžní hodiny a jeden ze tří zvonů, zasvěcený svatému Františku a odlitý ve Vídeňském Novém Městě. Toto vybavení pochází z let 1903 – 1904. Varhany se v kostele nachází od roku 1929. V roce 2006 byl kostel zapsán ministerstvem kultury na seznam kulturních památek.

Dále v obci, na katastrálním území Mikulovice, stojí **staletý chráněný tis**, jeho stáří je odhadováno na 700 - 800 let, obvod kmene je 298 cm a výška 13 m. Mezi významné stromy patří i dvě lípy, jejichž stáří je odhadováno na 150 – 180 let. **Lípa srdčitá** má obvod kmene 300 cm, výška je 26 m, **lípa velkolistá** má obvod kmene 328 cm, výška je 25 m. Mezi lípami stojí socha sv. Jana Nepomuckého.²⁸

3.3.2 Místní část Kolnovice

Místní část Kolnovice představuje samostatný sídelní útvar. Kolnovice leží cca 3 km od Mikulovic a to severním směrem. Sídlem protéká Kolnovický potok. Nachází se zde také kostel Sv. Rocha, základní kámen kostela byl položen roku 1935, v květnu 1938 byl slavnostně vysvěcen.

V této místní části není plynofikace ani kanalizace. Zásobování obyvatel pitnou vodou je provedeno ze dvou místních zdrojů vodovodem, ten ale není úředně povolen a nesplňuje základní hygienické předpisy a normy. Po roce 2015 je plánovaná výstavba vodovodu. V případě zhoršení kvality a množství vody bude výstavba uspíšena. Co se týče odpadních vod, ty jsou odváděny do jímek nebo přímo do Kolnovického potoka. Byl podán návrh na vybudování bezodtokové jímky, tam kde nejsou.

²⁸ *Mikulovice* [online]. c2005 [cit. 2010-04-17]. Základní údaje obce. Dostupné z WWW: <http://www.mikulovice.cz/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1>.

Kolnovice jsou nejméně vybavenou částí. Občané (v počtu 85) jsou tedy nuceni dojíždět do Mikulovic.

Vybavenost Vysuté a Terezína je obdobná jako v Kolnovicích. V Terezině funguje pískovna, patřící soukromému majiteli.

Dále se v těchto místních částech se nachází pouze několik domů, některé jsou využívány pro rekreační účely. Není zde plynofikace, vodovod ani kanalizace.

3.3.3 Místní část Široký Brod

V Širokém Brodě se nenachází škola, zdravotnické zařízení ani policie. Není zde zavedená kanalizace, odpadní vody jsou odváděny do soukromých jímek nebo do stávající dešťové kanalizace, ta je vybudovaná v délce 600 m. Plánuje se zde vybudování splaškové kanalizační sítě o délce 8,95 km. Hlavní stoka bude napojena na kanalizační systém Mikulovice. Vodovod je zde vybudován a vlastníkem jsou Mikulovice. Vodovod je provozován JVS s. r. o. Jeseník a zdrojem vody je SV Jeseník vodojem Hradec. Rozvodná síť má délku 4,3 km.

V této části obce se nachází pošta, hřbitov, mateřská škola s kapacitou pro 40 dětí, několik obchodů, hospoda a budova sokolovny. V budově mateřské školy se nachází i knihovna. Dále zde funguje sdružení dobrovolných hasičů. Základní škola se zde nenachází, tudíž žáci navštěvují mikulovickou základní školu, popřípadě dojíždí jinam. V obci se nachází kostel Sv. Kříže z roku 1825, postaven v historizujícím stylu.

3.3.4 Domovní a bytový fond

Dle údajů ze sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 je v obci Mikulovice evidováno 652 domů. Z toho obydlených je 90 %, což je 588 domů. Rodinných domů je 531, bytových domů 44. Ve vlastnictví soukromých osob je 518 domů, ve vlastnictví obce nebo státu je 13 domů a 5 domů je ve vlastnictví stavebního bytového družstva.

Do roku 1919 bylo postaveno 102 domů. V letech 1920 – 1945 jich bylo postaveno 144, nejvíce domů bylo postaveno v letech 1945 – 1980 a to 180 domů (tj. průměrně ročně 5). Za období 1981 – 2001 jich bylo postaveno 140 (tj. průměrně ročně 7).

538 domů má 1 – 2 podlaží, 32 domů má 3 – 4 podlaží. Přípojku na kanalizační síť má pouze 102 domů, přípojku na plyn má 417 domů, 489 domů je vybaveno ústředním topením a na místní vodovod je napojeno 565 domů, což je 96 % všech domů.

V obci se nachází 1003 bytů, což je o 351 více než domů. Obydlených bytů je 917, což je 91%. Z toho je 597 bytů v rodinných domech a 304 v bytových domech. Neobydlených bytů v obydlých domech je 17, neobydlených bytů v neobydlených domech je poměrně víc, a to 69. Z toho je 20 bytů obydlých přechodně a 20 bytů slouží k rekreaci.

Ve vlastním domě je 475 bytů ze všech obydlých bytů (917). V osobním vlastnictví jich je 193, v nájmu jich je 115 a 7 bytů je členů bytového družstva.

Nejčastěji mají byty tři obytné místnosti (324), bytů se dvěma obytnými místnostmi je 234. Čtyři místnosti má 131 bytů. Jednu místnost má 108 bytů, 5 a více místností má rovněž 108 bytů.

Plyn v bytě má zavedeno 567 bytů, vodovod má 887 bytů, vlastní splachovací záchod má 852 bytů. 864 bytů má vlastní koupelnu nebo sprchový kout. Ústředním topením je vybaveno 650 bytů a etážovým topením 118 bytů.

Průměrně žijí v každém bytě 3 osoby. Průměrná velikost obytné plochy na byt je 57,19 m² a průměrná velikost obytné plochy na osobu je 18,84 m².²⁹

3.5 Poloha a vybavenost města Jeseník

Město Jeseník (Freiwaldau) leží na severu Olomouckého kraje, žije zde 12 228 obyvatel (ke 12. 1. 2010). Na území Jeseníku se nachází 1393 domů (z toho 1322 trvale obydlých), katastrální území zabírá 3 822 ha. Na severu Jeseník sousedí s Mikulovicemi a Českou Vsí. Na západě je to obec Lipová – Lázně, na jihu s obcí Bělá pod Pradědem a na východě s městem Zlaté Hory. Jeseníkem protéká řeka Bělá, do té ústí potok Staříč. V Bukovicích zprava přijímá Vrchovištní potok.

Jeseník má tři části, jsou jimi Bukovice, Dědřichov a Jeseník. Základních sídelních jednotek je 21. Katastrální území jsou tři a jedná se o Jeseník (1034,23 ha), Bukovice u Jeseníka (728,14 ha), Seč u Jeseníka (2060,22 ha).

Jeseníkem vede železniční trať a městem procházejí silnice I. II. a III. třídy. Silnice I. třídy jsou dvě. První vede od hraničního přechodu v Mikulovicích a České Vsi směrem na Bělou pod Pradědem, Velké Losiny a Rapotín. Druhá vede na Uhelnou, Javorník a na hranici

²⁹ Český statistický úřad [online]. c2005 [cit. 2010-04-05]. Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/540382?OpenDocument>>.

do Polského Pačkova. Silnice II. třídy potom vede z Jeseníku na Rejvíz, Heřmanovice a Město Albrechtice. Silnice III. třídy slouží k místní komunikaci.

Jeseník je okresním městem a zároveň je obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. V okrese Jeseník se nachází 24 obcí.

V Jeseníku se nachází čtyři mateřské školy, jedna základní škola pro 1. – 9. ročník, základní škola pro žáky se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním, tři umělecké školy, Základní škola a Mateřská škola při Priessnitzových léčebných lázních, Dětský domov, pět středních škol a dvě učiliště.

Mezi organizace města patří městská policie Jeseník, městská kulturní zařízení, městská knihovna, Technické služby Jeseník a. s., Vodovody a kanalizace Jesenicka a. s.

V Jeseníku funguje také několik neziskových organizací např. Brontosaurus, SVC Duha, MC krteček a další.

Záchranný systém je tvořen Policií ČR Jeseník a městskou policií Jeseník.

Co se týče zdravotnictví, v Jeseníku funguje nemocnice a poliklinika. Dále se zde nachází několik ordinací praktického lékaře pro dospělé (6), své ordinace zde mají zřízeny i praktičtí lékaři pro děti a dorost (7). Ve městě se vyskytuje 10 praktických lékařů – stomatologů, 3 gynekologové a 18 lékařů – specialistů. V Jeseníku jsou čtyři lékárny.

Mezi Jesenická kulturní zařízení můžeme zařadit divadlo Petra Bezruče, kino Pohoda a Kapli, kde se konají výstavy uměleckých děl a koncerty žáků Základní umělecké školy. V okolí Jeseníku existují dvojce léčebné lázně, a ve městě se každoročně koná několik kulturních akcí.

Ve městě se nachází rovněž velké množství sportovních organizací. Je zde možno provozovat adrenalinové sporty, aerobic, také zde funguje horolezecký oddíl. Je také možnost využít koupaliště, krytý bazén či kluziště. Ve městě se nachází několik hřišť (6), tělocvičen (7) a 4 stadiony,

Mimo to je Jeseník centrem pro nákupy, existuje zde několik supermarketů (Penny market, Billa, Lidl, Albert, Kaufland) i dalších prodejen různého zaměření, fungují zde dvě pizzerie a velké množství restaurací. Dále se v Jeseníku nachází dvě pošty a šest bankomatů.

Lidé z Mikulovic se do Jeseníku mohou dopravit autem, ale funguje zde také autobusová a vlaková doprava. Autobusové spojení je poměrně časté, autobus jezdí jednou či dvakrát za hodinu. Pouze lidé z Kolnovic, Terezína a Vysuté mají toto spojení omezené,

autobus odtud jezdí jednou za dvě hodiny a poslední spoj jede v 15:00 hod.. Vlak jezdí jednou za dvě hodiny. Lidé z Kolnovic, Terezína a Vysuté se musí dopravit do Mikulovic, kde se nachází vlaková stanice. V Širokém Brodě se vlaková stanice rovněž nenachází, lidé mají možnost cestovat z Hradce – Nové Vsi.³⁰

3.6 Poloha a vybavenost města Głuchołazy

Město Głuchołazy (německy Bad Ziegenhals) leží v jižním Polsku ve vojvodství (regionu) Opole, v okrese Powiat nyski. Město je sídlem městsko-vesnické gminy. Rozloha je 6,83 km², žije zde 14 835 obyvatel (k 1. 1. 2008).

Město Głuchołazy je možno rozdělit na 17 „solectew“, neboli místních částí (Biskupów, Bodzanów, Burgrabice, Charbielin, Gierałcice, Jarnołówek, Konradów, Markowice, Nowy Las, Nowy Świątów, Podlesie, Pokrzywna, Polski Świątów, Sławniowice, Stary Las, Sucha Kamienica, Wilamowice Nyskie – většinou jde o okolní vesnice).

Na území města Głuchołazy se nachází 2 mateřské školy, 12 základních škol, 3 střední školy, a také umělecká škola.

Ve městě se dále nachází kulturní centrum, městské kulturní středisko, městská a obecní veřejná knihovna, 8 poboček knihovny a státní hudební škola.

Funguje zde také několik firem z oblasti stavebnictví, vodního hospodářství, strojírenství, papírenství, výroby nábytku a další. Důležitou roli pro město hrají průmysl a zemědělství. Głuchołazy se nachází na druhém místě v kraji, v rozloze osevních ploch řepky a také zauímají přední místa v pěstování pšenice.

O zdraví občanů je pečováno v soukromém sanatoriu, kde pracují internisté a pediatři, dále jsou zde dvě nemocnice, domov důchodců a psychiatrická léčebna. Funguje zde šest lékáren.

Mezi místní památky řadíme například Farní kostel sv. Vavřince (św. Wawrzyńca), Věž Horní brány, Středověké městské hradby, Kostel sv. Františka (św. Franciszka) a Komplex bývalého fojtství.

Co se týče sportu, nachází se zde několik pěších turistických tras a cyklistické stezky. Lidé mohou rovněž využívat krytý bazén, případně si mohou vybrat z jednoho ze tří plaveckých bazénů. Rovněž se zde nachází dva bazény pro děti. Dále se zde nalézají 7

³⁰ Městský úřad Jeseník [online]. 2009 [cit. 2010-04-20]. Jeseník. Dostupné z WWW: <<http://www.mujs.cz/>>.

tenisových kurtů, několik sportovních hal, stadion a rekreační centra. Funguje zde 8 sportovních klubů V zimě je možno využít lyžařský vleč v délce 300 m.

Nalézají se zde také dvě pizzerie, několik restaurací, cukráren a kaváren. Funguje zde rovněž několik supermarketů i menších obchodů.

I když je město Głuchołazy svou vzdáleností podstatně blíže k Mikulovicím než Jeseník, doprava je zde znevýhodněná tím, že je možno cestovat pouze vlakem. Ten jede 7 krát denně, přibližně jednou za dvě hodiny. Autobusová doprava zde není vůbec zavedena, ale lidé mají samozřejmě možnost cestovat na kole, motocyklu nebo mohou využívat automobilovou dopravu.³¹

3.7 Přeshraniční spolupráce mezi Českou a Polskou republikou

Poloha obce na hranicích ČR a Polska zvýrazňuje význam přeshraniční spolupráce. Ta má již nyní celou řadu podob, formálních i neformálních.

3.7.1 Euroregion Praděd

Mikulovice jsou jedním z členů euroregionu Praděd. Toto sdružení existuje od počátku 90. let a cílem je snaha o vzájemnou spolupráci příhraničních regionů.

Rámcová dohoda o vzniku Česko – polského euroregionu Praděd byla podepsána 2. července 1997. Toto dobrovolné sdružení českých a polských spolků a svazů měst a obcí se nachází na území okresů Jeseník a Bruntál v ČR a na území Opolského Slezska v polské republice. Sdružení bylo pojmenováno podle nejvyšší hory Jeseníků – Pradědu. V současnosti euroregion sdružuje 73 obcí na české straně a 36 obcí na straně polské.

Orgány euroregionu jsou valná hromada, rada, sekretariát a revizní komise. Nejvyšším orgánem je valná hromada, ve které je zastoupen každý z členů. Výkonným orgánem je rada, ta volí ze svého středu předsedu a místopředsedu. Předseda je rovněž statutárním orgánem. Rada má 17 členů.³²

³¹ *Głuchołazy - Serwis Internetowy Miasta i Gminy - Zapraszamy!* [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Głuchołazy . Dostupné z WWW: <<http://www.gluchołazy.pl/um/in0.php?k1=100&k2=0&nr=060501000000>>.

³² *Euroregion Praděd* [online]. 2008 [cit. 2010-04-19]. Vznik Euroregionu Praděd. Dostupné z WWW: <<http://www.europreded.cz/?show=uvodem>>.

3.7.1.1 Program Interreg III A

Program Interreg III A je iniciativa Evropského společenství, která byla schválena Evropskou komisí. Slouží k řešení specifických problémů týkajících se pohraničních oblastí celé EU. Je nástrojem k překonání nevýhod plynoucích z této příhraniční pozice.

V rámci ČR je tato iniciativa rozdělena na pět samostatných programů podle jednotlivých hranic.

Zaměření programu Česká republika – Polská republika se vztahuje především na:

- zvyšování ekonomické integrace česko-polské hranice,
- zlepšování podmínek pro hospodářský růst přeshraniční oblasti,
- zlepšování podmínek pro udržitelný rozvoj životního prostředí případně regeneraci přeshraniční oblasti,
- další sociální integrace česko-polské hranice.

Místní komunity mají možnost žádat o finanční prostředky v rámci tzv. mikroprojektu. Tyto mikroprojekty jsou předkládány sekretariátu a jsou hodnoceny ve třech etapách. V období 2004 – 2006 činila výše grantu minimálně 2000 EUR a maximálně 20 000 EUR. Pro toto období bylo k dispozici pro ČR celkem 55 mil. EUR. Fond mikroprojektů poskytl českým žadatelům a jejich polským partnerům celkem 16,5 mil. EUR.

V následující tabulce je uveden seznam mikroprojektů, které se týkaly obce Mikulovice v rámci Euroregionu Praděd za léta 2004 - 2006. Dva projekty se týkají i přeshraniční spolupráce Mikulovice – Głuchołazy.³³

³³ *Interreg IIIA* [online]. 2005 [cit. 2010-04-14]. Co je to Interreg IIIA?. Dostupné z WWW: <<http://www.interreg3a.cz/>>.

Tab. 3.5 mikroprojekty realizované v rámci programu Interreg IIIA v Euroregionu praděd obcí Mikulovice v letech 2004 – 2006

Pořad. číslo	Číslo projektu	Název projektu	Název žadatele	Celkové způsobilé výdaje projektu (Kč)	Příspěvek společenství CELKEM (Kč)	Typ žadatele
1	/0205	IV. Ročník mezinárodního turnaje v kopané žáků do 15 let	Obec Mikulovice u Jeseníku	145 779,00	109 334,00	obec
2	/0446	Dny obce Mikulovice 2006	Obec Mikulovice	247 496,60	185 622,00	obec
3	/0447	Proměny mikroregionu Mikulovice - Gluchořazy	Základní škola Mikulovice	272 500,00	204 375,00	školy, mateř.školy
4	/0448	Otevřená hranice - spolupráce škol Mikulovice - Gluchořazy	Základní škola Mikulovice	355 480,00	266 610,00	školy, mateř.školy
5	/0669	Integrovaný informační systém	Soužití 2005, o.p.s., Mikulovice	214 135,50	160 601,00	o.p.s.
6	/0690	60. výročí založení tělovýchovné jednoty SPARTAK Mikulovice	Tělovýchovná jednota Spartak Mikulovice	104 701,00	78 525,00	zájm.organ. druž.
7	/0796	VI. Ročník mezinárodního turnaje v kopané žáků do 15 let	Obec Mikulovice u Jeseníku	135 621,00	101 715,00	obec

Zdroj: www.europraded.cz, vlastní zpracování.

4. Správa obce

Obec Mikulovice vykonává samostatnou působnost. Není obcí s rozšířenou působností ani pověřeným obecním úřadem. V rámci přenesené působnosti vykonává vedle základních agend (ohlašovna, volby, atd.) obec matriku.

4.1 Komunální volby a zastupitelstvo obce

Obec Mikulovice je samostatně spravována zastupitelstvem. Při stanovení počtu členů zastupitelstva je přihlíženo k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu, v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích. Dle počtu obyvatel Mikulovice spadají do kategorie druhé. Jedná se tedy o počet obyvatel vymezený dolní hranicí 500 a horní 3000. V tomto případě může mít zastupitelstvo stanoven počet členů od 7 do 15. V současnosti je v obci Mikulovice 15členné zastupitelstvo, které bylo zvoleno v komunálních volbách v roce 2006.

Mandát je časově omezený a představuje oprávnění a pravomoc zastupitele obce, kterou mu svěřili voliči. Mandát vzniká volebním výsledkem, volby se konají jednou za 4 roky. V následujících dvou tabulkách je znázorněn počet mandátů, které získaly jednotlivé strany a také volební účast za období 1994 – 2006.

Tab. 4.1 Počet mandátů získaných ve volbách za jednotlivé strany

Strana	Rok			
	1994	1998	2002	2006
Koalice SPR-RSČ, SDČR	1	-	-	-
Křesť.a dem.unie-Čs.str.lidová	3	1	2	3
Komunistická str.Čech a Moravy	6	2	5	5
Občanská demokratická strana	5	1	2	-
Česká str.sociálně demokrat.	-	1	2	2
Unie svobody	-	2	4	-
Nestraníci	-	-	-	5

Zdroj: www.csu.cz, vlastní zpracování.

Tab. 4.2 Volební účast 1994 – 2006

Rok	Počet volebních okrsků	Zapsaní voliči	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky
1994	2	1981	1323	66,78	1322
1998	2	2092	1133	54,16	1121
2002	2	2125	1098	51,67	1098
2006	2	2209	897	40,61	892

Zdroj: www.csu.cz, vlastní zpracování.

Ve všech čtyřech volebních obdobích se volilo ve dvou volebních okrscích. Těmi jsou Mikulovice a Široký Brod. V Mikulovicích se volby konaly v budově základní školy a v Širokém Brodě v místní sokolovně.

V roce **1994** kandidovaly 4 strany (Koalice SPR-RSČ, SDRČ, KDU-ČSL, KSČM, ODS). V tomto roce bylo vydáno 1323 obálek, volební účast byla 66,78 %. Odevzdaných obálek bylo 1322.

V následujícím období, tedy v roce **1998**, kandidovalo 5 stran, bylo vydáno 1133 obálek, volební účast se snížila na 54,16 %. K volbám tedy přišlo 1121 voličů.

V roce **2002** kandidovalo 5 stran, stejně jako v roce 1998. Můžeme si povšimnout, že i kandidáti byli stejní jako v roce předešlém. Volební účast se opět snížila oproti předcházejícím obdobím a to na 51,67 %. K volbám přišlo 1098 voličů z 2125 zapsaných.

V posledním sledovaném období, roce **2006**, kandidovali 4 strany. Volební účast byla v tomto roce nejnižší a to 40,61 %. Dostavilo se pouze 892 voličů, zapsaných bylo 2209 voličů.

Můžeme si také povšimnout, že všech čtyř volebních období se účastnily pouze dvě strany a to KDU-ČSL a KSČM. Volební účast v obci má poměrně nepříznivý vývoj. V období roku 2006 došlo k poklesu volební účasti o 26,17 % oproti prvnímu sledovanému období. V roce 1994 bylo odevzdaných 1322 obálek, a v roce 2006 se počet snížil na 892 odevzdaných obálek.

Tab. 4.3 Počet členů zastupitelstva a průměrný věk

Rok	Počet členů zastupitelstva	Počet žen v zastupitelstvu	Počet žen v zastupitelstvu v %	Průměrný věk	nejvyšší věk	nejnižší věk
1994	15	1	0,15	41,6	61	27
1998	7	0	0	46,4	57	35
2002	15	1	0,15	46,1	64	36
2006	15	2	0,3	48,6	67	28

Zdroj: www.csu.cz, vlastní zpracování.

V tabulce č 4.3 můžeme vidět, že obec měla 7členné zastupitelstvo pouze v roce 1998, v tomto roce zde také nebyla ani jedna žena. V letech 1994 a 2002 byla v zastupitelstvu 1 žena a v roce 2006 ženy dvě. Průměrný věk zastupitelů se nijak výrazně neměnil, nejnižší byl v roce 1994 (41,6 let) a nejvyšší v roce 2006 (48,6 let), z toho můžeme usoudit, že v průběhu času klesá v komunální politice aktivita mladých lidí.

Z tabulky vyplývá, že počet žen v zastupitelstvu se nijak výrazně nemění ani nezvyšuje. Procentní zastoupení žen v zastupitelstvu obce je velmi nízké. To můžeme považovat za negativní.

Zastupitelstvo obce Mikulovice vydalo tyto obecně závazné vyhlášky:

- OZV č. 4/1999 - o vytvoření a použití účelových prostředků rozvoje bydlení na území obce Mikulovice,
- OZV č. 6/1999 - o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj,
- OZV č. 5/2001 - o nakládání s komunálním a se stavebním odpadem,
- OZV č. 1/2002 - řád veřejného pohřebiště – Mikulovice,
- OZV č. 2/2002 - řád veřejného pohřebiště - Široký Brod,
- OZV č. 4/2003 - požární řád obce Mikulovice,
- OZV č. 5/2003 - o místních poplatcích,
- OZV č. 3/2004 - kterou se upravují pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství
- OZV č. 2/2006 - o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů včetně systému nakládání se stavebním odpadem na území obce,
- OZV č. 3/2006 - místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- OZV č. 2/2008 – kterou mění a doplňuje OZV č. 2/2006 - o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů včetně systému nakládání se stavebním odpadem na území obce,
- OZV č. 1/2008 - stanovení koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí,
- OZV č. 1/2009 – kterou se mění a doplňuje OZV č. 1/2008 - stanovení koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí,
- OZV č. 2/2009 - o místních poplatcích.

Tab. 4.4 udává přehled poplatků vybíraných v obci Mikulovice. Také jsou uvedeny částky, které byly na poplatcích vybrány za období 2005 – 2008. Z tabulky je zřejmé, že nejvyšším je poplatek za likvidaci komunálního odpadu a to ve všech čtyřech sledovaných obdobích. Ostatní poplatky jsou již značně nižší.

Tab. 4.4 Poplatky vybírané v obci Mikulovice (v Kč)

Druh poplatku	2006	2007	2008	2009
odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu	9 900	2 700	1 900	2 800
poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa	4 800	30	2 300	70
poplatek za likvidaci komunálního odpadu	1 165 700	1 171 100	1 088 200	1 262 900
poplatek ze psů	38 800	41 000	39 000	38 400
poplatek za užívání veřejného prostranství	900	300	7 000	0
poplatek ze vstupného	6 000	1 900	35 600	7 700
poplatek z ubytovací kapacity	2 600	140	1 000	2 700
poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	45 000	55 000	120 000	89 000
odvod z výtěžku provozování loterií	74 800	81 800	78 000	81 500
Správní poplatky	148 800	148 100	104 800	146 200

Zdroj: www.mfcr.cz, vlastní zpracování.

4.1.1. Jednání zastupitelstva obce

Jednání zastupitelstva v obci Mikulovice se řídí jednacím řádem schváleným v prosinci 2006. Ten upravuje přípravu, svolání, průběh jednání a kontrolu plnění jeho usnesení.

V období 2006 – 2009 se zastupitelstvo v Mikulovicích sešlo čtyřiaadvacetkrát. Z toho čtyři zasedání byly mimořádné. Zasedání se v letech 2006 - 2009 konala na několika místech v obci. Ustavující zasedání proběhlo v restauraci „u Jelena“, třikrát se zastupitelé sešli v budově obecního úřadu a nejčastěji se usnesení konala v budově domu s pečovatelskou službou. V současnosti se zastupitelé schází v budově Mateřské školy v Mikulovicích.

Zastupitelstvo rozhoduje o otázkách patřících do samostatné působnosti. Svou činnost vykonává v souladu se zákonem.

Zastupitelstvo v Mikulovicích se schází dle potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce. Zasedání svolává starosta obce podle schváleného časového plánu, případně dle potřeby a v souladu se zákonem nejpozději 5 dní přede dnem zasedání. Požádá-li třetina zastupitelstva či hejtman kraje, je starosta povinen svolat zasedání zastupitelstva nejpozději do 21 dnů. Svolání zastupitelstva se provádí písemnou formou. Členům zastupitelstva je odeslána pozvánka, ve které jsou stanoveny informace o místě, čase a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva. Informace je také vyvěšena na úřední desce OÚ a na řádných plakátových plochách v obci 5 dnů před zasedáním zastupitelstva obce.

Přípravu zasedání zastupitelstva organizuje starosta, ten stanoví: Čas, místo a program zasedání v návaznosti na schválený plán. Dále stanoví způsob přípravy písemných materiálů a

odpovědnost za jejich zpracování a také způsob projednání materiálů a návrhů na opatření. Rada obce, výbory, či členové zastupitelstva předkládají své návrhy písemně nebo ústně na zasedání zastupitelstva.

Program zasedání zastupitelstva obce je navrhován starostou. Na zasedání může být potom jednáno pouze o věcech, které byly dány na program, případně o návrzích, které jsou odsouhlaseny zastupitelstvem. Předsedající sdělí návrh programu zasedání při jeho zahájení. O něm, nebo o námitkách rozhoduje zastupitelstvo hlasováním. Pokud požádá člen zastupitelstva o zařazení bodu do programu zasedání, musí být toto zařazení posouzeno starostou. Nezařazení musí být řádně zdůvodněno. Pokud navrhovatel přesto trvá na zařazení do programu jednání, rozhodne o tom zastupitelstvo.

Zasedání zastupitelstva jsou veřejné, jsou řízeny starostou, pokud není přítomen, tak ho zastupuje pověřený člen zastupitelstva. Zasedání je zahájeno ve stanovenou hodinu, přítomna musí být alespoň nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva. Pokud se ani po 15 minutách nedostaví potřebný počet členů, jednání je ukončeno a do 15 dnů se svolá náhradní zasedání.

V úvodu zasedání předsedající prohlásí, že zasedání bylo řádně svoláno a zveřejněno, také konstatuje počet přítomných členů a provede hlasování o programu zasedání. Poté je provedena volba návrhové komise a dvou členů zastupitelstva, kteří budou ověřovat zápis ze zasedání. Následně předsedající sdělí, zda byl ověřen zápis z předchozího zasedání, kde byl vyložen k nahlédnutí a jaké námitky proti němu byly podány. Předsedající řídí hlasování a jeho výsledek následně zjišťuje a vyhláší. Také ukončuje a přerušuje zasedání a dbá na to, aby mělo pracovní charakter a věcný průběh.

Pokud proti zápisu nebyly vzneseny námitky, pokládá se za schválený. Projednávané návrhy zařazené na pořadu zasedání jsou stručně uvedeny předkládajícím. Do rozpravy se přihlašují zastupitelé zvednutím ruky v průběhu zasedání, předsedající jim uděluje slovo. Poté dostanou slovo i ostatní účastníci zasedání. Předsedajícího ani jiného řečníka nesmí nikdo rušit při jeho projevu. Pouze v případě, kdy řečník nemluví k věci, mu předsedající odejme slovo. Do rozpravy se mohou účastníci přihlásit jen do té doby, dokud předsedající neudělá závěrečné slovo, případně nebyl-li stanoven konec rozpravy. Zastupitelstvo vede rozpravu ke každému bodu programu zvlášť, dokud není projednán.

Zastupitelstvo v Mikulovicích je schopno se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech členů, (tj. minimálně 8 členů). Zastupitelstvo hlasuje ke každému bodu

programu zasedání zvlášť. Hlasování probíhá vždy po projednání a ukončení rozpravy k danému bodu. Pokud byly uplatněny pozměňující návrhy, hlasuje se nejprve o nich a to v opačném pořadí, než v jakém byly podány. Jestliže byl předložen návrh na usnesení v několika variantách, hlasuje se nejprve o návrhu doporučeném návrhovou komisí. Pokud byl uplatněn protinávrh, hlasuje se nejprve o něm. V případě, že žádný předložený návrh nezískal při hlasování potřebný počet hlasů, může se zastupitelstvo na návrh předsedajícího usnést na dohodovacím řízení. V tomto případě předsedající vyzve politické skupiny členů zastupitelstva, aby jmenovaly jednoho svého zástupce. Zasedání je na nezbytně nutnou dobu přerušeno. Pokud dojde k dohodě, která nasvědčuje tomu, že upravený návrh získá potřebnou většinu, je předsedajícím obnoveno zasedání, přednese se upravený návrh a dá se o něm hlasovat. Pokud upravený návrh nezíská potřebnou většinu, stává se nepřijatým.

Projeví-li se při jednání nové okolnosti, které vyžadují podstatně přepracovat předloženou zprávu a návrh usnesení, jedná se o věci na příštím zasedání. Hlasování se provádí zdvižením ruky pro návrh nebo proti návrhu, hlasování se lze také zdržet. Usnesení je přijato, pokud pro návrh hlasuje nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva. Usnesení a obecně závazné vyhlášky ve věcech samostatné působnosti jsou podepisovány starostou a místostarostou.

Členové zastupitelstva mají právo na zasedání vznášet dotazy, připomínky či podněty na pracovníky obecního úřadu a požadovat od nich vysvětlení. Vyžaduje-li obsah dotazu, aby záležitost byla přešetřena, případně pokud je nutno provést jiné opatření, nebo není-li zodpovězení dotazu uspokojivé, musí být dotaz vyřízen nejpozději do 30 dnů od zasedání. Souhrnná zpráva o vyřízení připomínek a dotazů je předkládána starostou vždy na následujícím zasedání. Dotazy členů i jejich vyřízení jsou vedeny v evidenci u zapisovatelky zasedání.

Pokud byl vyčerpán program zasedání a nikdo se již nehlásí o slovo, předsedající prohlásí zasedání za ukončené. Pokud klesne počet členů pod nadpoloviční většinu (7 a méně), zasedání je rovněž ukončeno. V případě, že nastaly závažné skutečnosti znemožňující nerušené jednání, zasedání se ukončí, a zastupitelstvo se sejde znovu do 15 dnů.

Nejpozději do 7 dnů po skončení zasedání se usnesení vyhotoví v písemné formě a založí se k zápisu ze zasedání. Organizační opatření k zabezpečení usnesení je provedeno starostou obce. Výbory zastupitelstva potom provádí kontrolu výsledků plněných na úsecích, které spadají do jejich působnosti. Souhrnná kontrola plnění usnesení je provedena starostou.

Ten také informuje min. pololetně zasedání zastupitelstva. Podklady zpracovává zapisovatelka zasedání. Ta také zajišťuje organizačně technické zabezpečení zasedání.

O průběhu zasedání se pořizuje zápis a také zvukový záznam. Rovněž je vedena evidence ukládacích usnesení z jednotlivých zasedání a zpráv o jejich plnění. Schválený zápis dosvědčuje průběh jednání na zasedání a obsah usnesení. Jeho důležitou součástí je také prezenční listina, návrhy a dotazy podané při zasedání písemně. Zápis se vyhotovuje do 7 dnů po zasedání a je podepisován starostou a místostarostou. Zápisy ze zasedání, všechny související písemné materiály a elektronické nosiče se zvukovým záznamem jsou archivovány a členové zastupitelstva mohou do těchto materiálů kdykoliv nahlédnout. Do 30 dnů od zasedání je možno proti tomuto zápisu podat námitku.

4.2 Starosta obce, rada obce a obecní úřad

Starosta je volen do své funkce zastupitelstvem obce z řad svých členů. Současný starosta obce Mikulovice, byl zvolen jako kandidát nestraníků po komunálních volbách 2006. Místostarostou byl zvolen kandidát KSČM.

V obci Mikulovice je 15členné zastupitelstvo. Obec tedy dle zákona č.128/2000 Sb., o obcích volí **radu obce**. Jejími členy jsou starosta, místostarosta a další tři členové zastupitelstva, rada je tedy pětičlenná. Během roku 2009 se rada usnášela 19krát. Rada se schází v kanceláři starosty na OÚ v Mikulovicích.

Rada obce Mikulovice se řídí jednacím řádem, který byl schválen v prosinci 2006. Ten upravuje základní úkoly, přípravu, svolání schůzí rady obce a pravidla jejího jednání a usnášení. Schůze rady jsou neveřejné a konají se podle stanoveného plánu. K projednání závažných otázek bývá svolána mimořádná schůze rady. Schůzí rady se účastní zapisovatel a k projednání předkládaných materiálů jsou do schůze rady přizváni jejich předkladatelé (zpracovatelé). Členové rady jsou povinni se účastnit každé schůze rady. Případně, nemohou-li se ze závažných důvodů dostavit, jsou povinni se omluvit. Nesejde-li se potřebný počet členů, stanoví předseda náhradí termín konání rady obce.

Schůze rady řídí starosta, místostarosta či jiný, jimi pověřený člen rady. Rada obce je schopna se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. Ze schůze rady se pořizuje zápis.

Rada obce může ze zákona zřizovat komise jako své iniciativní a poradní orgány. V obci Mikulovice komise zřízeny nejsou. Zastupitelstvo obce však zřídilo **výbory**. V obci

Mikulovice jsou výbory dva a to finanční a kontrolní. Finanční výbor je šestičlenný, 5 členů je zároveň členy zastupitelstva obce, jeden člen byl jmenován z řad občanů obce. Kontrolní výbor má sedm členů, 2 členové jsou z řad občanů obce a zbylí členové jsou zároveň členy zastupitelstva.

Obecní úřad v Mikulovicích je tvořen starostou, místostarostou a šesti referenty samosprávy (asistentka, stavební technik, účetní - pokladní, účetní - rozpočtář, referent na úseku stavební činnosti a matrikářka).

4.3 Majetek obce

Celková hodnota majetku obce byla 645 798 600 Kč (k 31. 12. 2009). Obec Mikulovice vlastní pozemky ve výši 35 123 600 Kč, dále pak stavby ve výši 580 338 400 Kč (tj. 89 % celkové hodnoty majetku).

Mezi obecní organizace patří především Základní a mateřská škola v Mikulovicích, Mateřská škola v Širokém Brodě a obecně prospěšná společnost s názvem Soužití 2005. Od roku 2009 mají Mikulovice ve vlastnictví také několik budov bývalého areálu posádky. Převzato bylo cca. 140 budov, přičemž zhruba 110 jich bylo převedeno na jiné vlastníky. Zbylé budovy jsou průběžně převáděny dle zájmu. Od loňského roku má obec ve vlastnictví také budovu bývalé celnice.

Dále obec vlastní cca. 60 km místních komunikací. Veřejné osvětlení na území Mikulovic má cca. 400 světelných bodů.

4.4 Hospodaření obce

Mikulovice hospodaří podle rozpočtu, který je vypracováván na každý kalendářní rok. Rozpočet schvaluje zastupitelstvo obce, to se také zabývá změnami a úpravami rozpočtu v průběhu roku. Finanční výbor potom provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce. Také kontroluje plnění rozpočtu v oblasti příjmů a výdajů a připravuje a navrhuje zastupitelstvu rozpočtové změny.

V období 2006 – 2009 měla obec Mikulovice rozpočet přebytkový. Příjmy tedy byly vyšší než výdaje. Nejvyšší přebytek byl zaznamenán v roce 2009 (16 211 700 Kč). Naopak nejnižší zisk měla obec v roce 2008 (8 635 200 Kč). V tomto roce bylo pro obec velkým výdajem splácení povodňových škod z předešlého roku. Obec na tyto škody vynaložila 5 102 300 Kč.

Tab. 4. 5 Hospodaření obce Mikulovice 2006 – 2009 (v Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009
Příjmy	91 406 400	68 237 900	59 539 600	98 573 000
Výdaje	75 521 100	57 345 300	50 904 400	82 361 300
Výsledek hospodaření	15 885 300	10 892 600	8 635 200	16 211 700

Zdroj: interní materiály obecního úřadu, vlastní zpracování.

4.4.1 Náklady na veřejnou správu v obci

Náklady na veřejnou správu v obci Mikulovice jsou tvořeny náklady na zastupitelstvo a náklady, které obec vynaložila na místní správu. Do nákladů na zastupitelstvo řadíme mzdy zastupitelů, odvody povinného pojištění a provozní výdaje. Celkově jsou tyto náklady podstatně nižší, než náklady na místní správu.

Náklady na místní správu potom představují mzdy pracovníků obecního úřadu a povinné pojištění. Do této kategorie však řadíme i další druhy nákladů např. provozní výdaje, právní zastoupení, přestupková agenda, náklady na stravování, výdaje na reprezentaci a další. V tabulce 4.6 jsou tyto náklady pro zjednodušení shrnuty do jedné položky – ostatní výdaje na činnost místní správy.

Z údajů v tabulce je zřejmé, že náklady na správu v Mikulovicích se každým rokem zvyšují.

Tab. 4. 6 Náklady na místní správu v obci Mikulovice 2006 – 2009 (v Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009
Mzdové náklady členům ³⁴ ZO	1 050 300	1 105 000	1 165 200	1 251 800
SP a ZP členům ZO	313 800	328 800	357 900	387 200
Provozní výdaje členům ZO	136 200	136 800	116 400	111 100
Náklady celkem na ZO	1 500 300	1 570 600	1 639 500	1 750 100
Mzdy pracovníků OÚ	1 375 400	1 510 100	1 532 100	1 736 200
SP a ZP zaměstnancům OÚ	523 200	503 400	556 000	597 600
Ostatní výdaje na činnost místní správy	1 309 100	1 135 400	1 630 200	1 655 600
Výdaje na činnost místní správy celkem	3 207 700	3 148 900	3 538 300	3 989 400
Celkové náklady na místní správu	4 708 000	4 719 500	5 177 800	5 739 500

Zdroj: interní materiály obecního úřadu, vlastní zpracování.

³⁴ Starosta, místostarosta, výbory, zastupitelé.

5. Návrhy a doporučení k zefektivnění správy obce

5.1 Stručné shrnutí

Obec Mikulovice je od roku 1960 tvořena třemi místními částmi³⁵ – Mikulovice, Široký Brod a Kolnovice s místními částmi Vysutá a Terezín. Jedná se tedy o pět sídelních jednotek. Od sloučení nebyly zaznamenány žádné pokusy o osamostatnění některé z místních částí obce.

Obec Mikulovice patří mezi největší obce na Jesenicku. V roce 1907 byly Mikulovice dokonce městysem, ale tento status ztratily v roce 1949. Od té doby o něj obec znovu nepožádala. Mikulovice jsou specifické tím, že jsou poslední obcí ležící před česko-polskou hranicí. Vzdálenost od polského města Głuchołazy je pouhých 5 km. Vzhledem k tomu, že jsou Mikulovice příhraniční obcí, vývoj zde probíhal v omezených podmínkách. Donedávna lidé při přechodu hranic museli předložit cestovní pas, či občanský průkaz, také bylo omezeno množství dováženého zboží. Ke změně došlo v roce 2007 vstupem České republiky do Schengenského prostoru.

Místní část Mikulovice můžeme považovat za hlavní centrum obce, nachází se zde nejvíce služeb určených pro obyvatele – obchody, restaurace, zdravotní středisko, škola, atd. Mikulovice jsou rovněž správním centrem, v této místní části se nalézá obecní úřad, koná se zde zasedání zastupitelstva, schůze rady, volby. Žije zde značně více obyvatel než v ostatních místních částech. Vybavenost Širokého Brodu je také na poměrně vysoké úrovni. Nachází se zde mateřská škola, knihovna, pošta a několik obchodů. Široký Brod je také druhým volebním okrskem pro obec Mikulovice. Kolnovice společně s Terezínem a Vysutou jsou oproti předešlým dvěma místním částem značně zanedbané. Co se týče služeb pro obyvatelstvo, nenachází se zde pošta, škola ani obchod. Pouze v Terezíně funguje pískovna patřící soukromému majiteli. Jedná se o oblast s nejnižším počtem obyvatel.

Podle sčítání lidu, domu a bytů z roku 2001 žije v Mikulovicích celkem 2782 obyvatel (z toho 347 v Širokém Brodě a 85 v Kolnovicích). V obci žije nejvíce obyvatel ve věkovém rozmezí 20 – 29 let (473 obyvatel; 17 % z celkového počtu obyvatel). Nejvíce obyvatel se hlásilo k národnosti české a 28 % obyvatel se přihlásilo k náboženskému vyznání. 953 obyvatel (42 %) má střední odborné vzdělání bez maturity, případně jsou vyučení.

³⁵ V období let 1976 – 1990 patřila k Mikulovicím dnes samostatná obec, Hradec – Nová Ves.

Ekonomicky aktivních je 49 % obyvatel. Mimo obec dojíždí za prací 34 % ekonomicky aktivních občanů.

Obec Mikulovice je spravována 15členným zastupitelstvem a pětičlennou radou. V čele obce stojí starosta a v jeho nepřítomnosti jej zastupuje místostarosta. Rada obce nezřizuje komise, naproti tomu jsou zastupitelstvem zřízeny dva výbory a to finanční (6 členů) a kontrolní (7 členů). Obecní úřad poskytuje administrativní zajištění pro vedení obce a je tvořen šesti referenty samosprávy, starostou a místostarostou. Obec Mikulovice vykonává v rámci přenesené působnosti matriku, pověřený obecní úřad se nachází ve Zlatých Horách, obcí s rozšířenou působností je Jeseník.

Mikulovice jsou členem Mikroregionu Zlatohorsko a Sdružení měst a obcí Jesenicka. V roce 1997 se staly členem Euroregionu Praděd, který sdružuje 73 obcí na české straně a 36 obcí na straně polské. V rámci tohoto sdružení obec Mikulovice spolupracuje s polským městem Glucholazy (převážně se spolupráce týká ZŠ v Mikulovicích) a také má možnost získat dotace z Evropské unie v rámci tzv. mikroprojektů.

5.2 Návrhy a doporučení

Nyní přejdu k samotným návrhům a doporučením, které by měly zvýšit efektivitu správy v obci Mikulovice.

5.2.1 Návrh na zpracování programu rozvoje obce se zaměřením na přeshraniční spolupráci

Dle mého názoru by k optimalizaci správy v obci Mikulovice přispělo zpracování programu rozvoje obce. Tento program může mít střednědobý či dlouhodobý charakter a obec jej může vytvářet dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Schválení potom náleží do pravomoci zastupitelstva.

V případě obce Mikulovice by se konkrétně jednalo o střednědobý dokument zpracovaný na 4 roky. Co se týče vypracování, obec by tímto mohla pověřit zaměstnance obecního úřadu, či člena zastupitelstva. Také se zde nabízí možnost přizvat externí specializovanou firmu, ale v tomto případě se musí brát v úvahu vyšší finanční náklady. Program rozvoje obce by vycházel především z územního plánu obce, volebních programů jednotlivých politických stran a také ze stanovisek a názorů zastupitelů.

V dokumentu by byly vytyčeny hlavní směry, kterými se obec bude ubírat v příslušném volebním období. Možnost zpracování programu rozvoje obce navrhuji hlavně z toho důvodu, že Mikulovice jsou příhraniční obcí a vytvořením tohoto programu by bylo možné připravit se na rozšíření budoucí spolupráce s polským městem Głucholazy.

Do roku 2007 byla situace taková, že pokud chtěli lidé z Mikulovic cestovat do města Głucholazy, museli se vždy prokázat platným cestovním pasem či občanským průkazem. Po otevření hranic se podmínky podstatně zjednodušily, občan by měl u sebe mít pouze platný průkaz totožnosti a hraniční kontroly již neprobíhají. V současnosti zůstává „překážkou“ pouze nejednotná měna. Poté, co bude zavedeno *euro* jak v České, tak v Polské republice, nebudou zde existovat žádné zábrany. Lidé z Mikulovic tak budou moci plně využívat všech služeb i ve městě Głucholazy. I nyní je Polsko poměrně navštěvované, a to především za účelem nákupů. V budoucnosti by sem lidé mohli jezdit i z důvodu využití volného času. Stejně tak se situace zjednoduší i pro polské občany. Ti ale budou směřovat většinou do hor a obcí budou jen projíždět.

O zavedení eura se stále spekuluje, a přesné datum stanoveno není. Na dobu zavedení jednotné měny by se obec měla připravit již nyní. Jednou z možností je právě zpracování programu rozvoje obce, ve kterém by byly vytyčeny hlavní cíle.

Dále by dle mého názoru měla být zvýšená pozornost věnována zejména mladší generaci. Možností je například zavedení nepovinného *polského jazyka* do výuky místní základní školy. Tento předmět by byl určen zejména pro žáky 6. – 9. tříd, např. zpočátku formou kroužků či kurzů. S postupem času by žáci mohli z tohoto předmětu obdržet i známku na vysvědčení.

Další možností, jak se připravit na budoucí situaci by mohlo být posílení dopravy do polského města Głucholazy. V současnosti je zde možnost cestovat vlakem. Dá se však říci, že tento druh dopravy využívaný příliš není. Bylo by tedy vhodné zavést *dopravu autobusovou*, např. prodloužením stávajících linek, vedoucích z Jeseníku, přes Mikulovice do Kolnovic. Zejména pro obyvatele z místní části Kolnovic, konkrétně Vysuté by to bylo velmi výhodné. Tato místní část leží velmi blízko polské hranici a problémem je pouze dopravní nedostupnost. Současná situace je taková, že pokud se chtějí obyvatelé z této části obce dostat do Polska, musí se vrátit přes Kolnovice do místní části Mikulovice a odtud se mohou dostat do Głucholaz. Do budoucna by bylo dle mého názoru velmi výhodné propojit silnici z Vysuté se silnicí vedoucí z polských Gierałcic směrem na Głucholazy.

Do úvahy také přichází postupné posilování *železniční osobní dopravy* v koridoru Glucholazy – Jeseník se sezónním prodloužením do Ramzové. Obec by také měla věnovat pozornost postupnému zkvalitňování technického vybavení *letišť*, jež by mohlo – kromě sportovního létání – sloužit i dopravním potřebám Jesenicka a přilehlé části Polska.

5.2.2 Zavedení místních výborů v obci Mikulovice

Dalším návrhem je vytvoření místních výborů. Ty mohou, ale nemusí být zřízeny zastupitelstvem obce, dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

V obci Mikulovice navrhuji zřízení dvou místních výborů. Místní výbory by mohly vzniknout v Širokém Brodě a v Kolnovicích. Co se týče částí Kolnovic – Terezína a Vysuté, zde bych ponechala toto rozhodnutí na zájmu místních občanů. Vzhledem k tomu, že zde žije podstatně méně obyvatel než v ostatních částech a vzhledem k předpokládanému negativnímu vývoji počtu obyvatel, bych zde místní výbory spíše nedoporučovala. Pokud by však byla v tomto směru zaznamenána aktiva občanů, mohly by být v další etapě místní výbory zřízeny i zde.

O vzniku výboru musí rozhodnout zastupitelstvo, to má v kompetenci i stanovení počtu členů. Základní otázkou je, jakým způsobem by byli vybíráni kandidáti na funkci člena místního výboru. Jednou z možností by mohlo být uveřejnění informace o návrhu na zřízení místních výborů v Informačním servise vydávaným obcí Mikulovice. Zde by byla také uvedena výzva občanům, aby se v případě zájmu o tuto funkci přihlásili na obecním úřadě. Případně, aby podali návrh na vhodného kandidáta. Občany je také možno uvědomit formou seznání a následným sdělením této informace starostou obce. Dále by měla být vyvěšena zpráva na úřední desce obce a na internetových stránkách obce.

Místní výbor by byl tvořen předsedou, místopředsedou a dalšími členy, kteří by se specializovali na vybrané oblasti (např. oblast technické infrastruktury, společenského života, oblast školství, zdravotnictví, bezpečnosti, pořádku atd.). Členové výboru by také byli v kontaktu s pověřeným pracovníkem obecního úřadu obce.

Co se týče počtu členů místního výboru, záleželo by to na počtu obyvatel v dané místní části. Vzhledem k tomu, že v Kolnovicích žije v současnosti 85 obyvatel, navrhovala bych zde místní výbor tříčlenný. V Širokém Brodě žije 347 obyvatel, místní výbor by tedy mohl mít 4 členy.

Předseda místního výboru je jmenován zastupitelstvem, ovšem dle mého názoru by bylo lepší, kdyby si předsedu zvolili sami členové místního výboru. Funkční období místních výborů by mohlo být stejné jako u zastupitelstva, tedy čtyřleté.

Schůze místního výboru by se mohly konat jednou za měsíc, pokud by byla potřeba, konalo by se mimořádné setkání. Členové výboru by byli svoláváni předsedou, který by je uvědomil formou pozvánky. Zastupitelstvo obce by členům místního výboru poskytlo veškeré materiály a informace.

Činnost místního výboru by se soustředila zejména na udržování daného území a jeho rozvoj. Výbor by měl také reagovat na podněty a připomínky občanů dané místní části. Spolupráce se zastupitelstvem obce by potom probíhala např. formou zápisu, který by byl vytvořen výborem a následně předložen zastupitelstvu. Komunikace by také mohla probíhat telefonicky, či osobním setkáním se starostou obce. Předseda místního výboru by byl také zván na jednání zastupitelstva obce.

Jednání výboru by řídil předseda či místopředseda. Účast na jednání by byla povinná a v případě neúčasti by se členové museli omluvit předsedovi. Po zahájení by předseda seznámil členy s návrhem programu jednání. Poté by členové mohli vznášet své připomínky k jednotlivým bodům programu. Místní výbor by byl usnášeníschopný pouze za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů.

Pokud by to umožňovala kapacita dané místnosti, jednání by mohla být přístupná i pro veřejnost. O průběhu jednání by byl pořízen zápis.

5.2.1.1 Materiální a finanční zajištění místních výborů

Co se týče materiální stránky, zde je nejpodstatnější zajistit vhodné místo, kde se bude místní výbor scházet za účelem svých jednání. Ideální by bylo, kdyby měl místní výbor v příslušné části obce zřízenou svoji kancelář, ve které by setkání probíhala.

V místní části v Širokém Brodě by byla možnost pořádat setkání výboru např. v místní sokolovně, kde probíhají mimo jiné i volby, či v mateřské škole

V oblasti Kolnovic je situace složitější. Nenachází se zde mateřská ani základní škola, dokonce ani restaurace či hostinec. Jedinou možností je tedy pořádat zasedání přímo u některého ze členů doma.

Dále by měly být v každé místní části zřízeny tzv. informační tabule, ty by představovaly v podstatě obdobu úřední desky. Byly by zde zveřejněny zápisy z jednání místního výboru, a také zápisy z jednání zastupitelstva a rady, případně znění obecně závazných vyhlášek. Rovněž by zde byl uveden kontakt na předsedu místního výboru (číslo mobilního telefonu a emailová adresa) a rozpis míst a časů zasedání místního výboru včetně rozpisu projednávaného programu. Tyto informace by byly zveřejněny i na internetových stránkách obce.

V Širokém Brodě je nejvhodnější místo pro zřízení informační tabule v blízkosti pošty a autobusové zastávky. V Kolnovicích by informační tabule mohla být rovněž v blízkosti autobusové zastávky. Vzhledem k tomu, že místní část Kolnovice je poměrně rozsáhlá, umístila bych informační tabule i v Terezíně a Vysutě.

Financování místního výboru by pak bylo prováděno z rozpočtu obce. Tato položka by byla zařazena do oblasti nákladů na místní správu. Konkrétně by se jednalo o náklady uvedené v tabulce č. 5.1

Výdaje by se skládaly z jednorázových položek a také z položek pravidelně se opakujících. O výši nákladů by rozhodovalo zastupitelstvo obce. Na odměny by bylo vynaloženo celkem 74 400 Kč ročně, předseda by dostával odměnu vyšší než ostatní členové, z důvodu rozsáhlejších povinností. Jednotliví členové by tedy obdrželi 800 Kč měsíčně, předseda pak 1000 Kč za měsíc a místopředseda 900 Kč/měsíc. Každý předseda místního výboru by obdržel mobilní telefon v ceně 2000 Kč s měsíčním paušálem, který by byl stanoven např. na 300 Kč. Náklady na zřízení informační tabule by potom činily 5000 Kč. Dále by byla potřeba zajistit kancelářské potřeby, na ty by se vynakládalo 6000 Kč ročně. Do ostatních nákladů by spadaly především výdaje na energie, pronájem místností a všechny další náklady.

Tab. 5.1 Náklady na místní výbory (v Kč)

Položka	Částka (za rok)
Odměny členům místního výboru	74 400
Jednorázové náklady (mobilní telefony, zřízení informační tabule)	14 000
Paušál na telefon	7200
Kancelářské potřeby	6 000
Údržba informačních tabulí	2 000
Ostatní	12 000
Celkem	115 600

Zdroj: vlastní návrh

5.2.3 Vytvoření volebních obvodů po změně legislativy

Současná legislativa, konkrétně zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí umožňuje vytvořit více volebních obvodů. Dle počtu obyvatel v obci je potom stanoveno, kolik se bude volit členů ze zastupitelstva obce v každém volebním obvodu.

V současnosti je v Mikulovicích pouze jeden volební obvod. Situace je taková, že v zastupitelstvu je 12 představitelů z místní části Mikulovice a 3 zastupitelé jsou ze Širokého Brodu. Z Kolnovic, případně Terezína a Vysuté není v zastupitelstvu nikdo.

Za nedostatek tedy považuji to, že legislativa již neuvádí, že v zastupitelstvu musí být zastoupeni představitelé ze všech místních částí obce. Toto by se dalo vyřešit tak, že každá část obce by byla zároveň volebním obvodem. Také by měly být zohledněny části obce s nízkým počtem obyvatel. To by mohlo být stanoveno tak, že místní části s minimálně deseti voliči by mohli mít svého zástupce v zastupitelstvu. Ideální by pak bylo, kdyby si tohoto zástupce mohli volit sami občané té místní části, stejně tak jako zastupitelstvo.

Za těchto podmínek bych pak navrhovala zřízení tří volebních obvodů. Jeden by představoval místní část Mikulovice, druhý potom místní část Široký Brod a třetím by byly Kolnovice společně s Terezínem a Vysutou. Pokud bych dále vycházela ze zákona o volbách do zastupitelstev obcí, muselo by být v každé místní části voleno 5 zastupitelů. To by ale představovalo značný nepoměr, vzhledem k počtu obyvatel žijících v té dané části (místní část Mikulovice má 2350 obyvatel, naproti tomu Kolnovice mají pouze 85 obyvatel). Proto bych navrhla, že v místní části Mikulovice by se volilo 8 zastupitelů, v místní části Široký Brod 4 zastupitelé a v Kolnovicích by se volili zastupitelé tři, přičemž jeden by byl z Terezína a jeden z Vysuté. Následující situace by ale nemohla být realizovatelná v souvislosti se současnou legislativou.

Pro přehlednost je zde potom uvedena tabulka 5.2, kde je zaznamenaná příslušná místní část společně s počtem obyvatel a počet zastupitelů, který by se v dané místní části volil. Také je zde vyjádřeno, kolik obyvatel by připadlo na jednoho zastupitele.

Tab. 5.2 Návrh na vytvoření volebních obvodů (po změně legislativy)

Volební obvod	Místní část	Počet obyvatel	Počet zastupitelů	Počet obyvatel na 1 zastupitele
1	Kolnovice, Terezín, Vysutá	85	3	28,3
2	Široký Brod	347	4	86,75
3	Mikulovice,	2350	8	293,75

Zdroj: vlastní návrh.

6. Závěr

Obec představuje základní samosprávné společenství občanů. Jejím úkolem je především péče o všestranný rozvoj svého území a také o potřeby svých občanů. Důležité je uplatňovat veřejný zájem. Toho můžeme docílit prostřednictvím lokální veřejné politiky. I sami občané mají možnost se v lokální veřejné politice angažovat, a to prostřednictvím kandidatury do orgánů obce a svou účastí v komunálních volbách.

V diplomové práci jsem se zabývala správou obce Mikulovice. Obec je specifická zejména svou příhraniční polohou a blízkou vzdáleností k polskému městu Głucholazy. Obec Mikulovice se člení na 5 místních částí, přičemž každá z těchto částí je něčím odlišná, ať už je to dáno počtem obyvatel či vybaveností. Přesto je důležité dbát na rovnoměrný rozvoj všech místních částí. Obec se z počátku vyvíjela z hlediska přeshraniční spolupráce velmi omezeně. Toto se od roku 2007 změnilo vstupem ČR do Schengenského prostoru. Lidé nyní mohou hranici překračovat zcela volně – ať už z důvodu nákupů nebo kulturního a sportovního vyžití.

V úvodu práce jsem stanovila dvě hypotézy. První hypotéza zní: *Současný model správy obce vykazuje rysy společenské neefektivnosti*. Toto se potvrdilo zejména v tom ohledu, že v zastupitelstvu obce nejsou zastoupeny všechny místní části. Mohlo by tak dojít k protěžování zájmů a rozvoje jedné místní části na úkor jiných. Druhá hypotéza byla určena následovně: *Obec zatím málo těžila z její pohraniční polohy*. I toto se potvrdilo. I když v současnosti zde existuje překážka nejednotné měny, do budoucna se plánuje měna společná (euro). Obec by se mohla na tuto změnu připravit již nyní a to vypracováním programu rozvoje obce, ve kterém by soustředila pozornost zejména na podporu přeshraniční spolupráce mezi Mikulovicemi a polským městem Głucholazy.

Prvním návrhem je právě doporučení na vytvoření dokumentu „*program rozvoje obce*“. Ten by obsahoval plány pro příští období, zejména pak propojení silnice z místní části Vysuté s Polskou silnicí, vedoucí do Głucholaz, to by vyžadovalo i rozšíření autobusových spojů. Důležité by také bylo, zaměřit se na mladší generaci a zavést v místní základní škole nepovinnou výuku polského jazyka.

Dalším je pak *návrh na vytvoření místních výborů*. Místní výbory navrhuji dva, jeden v Širokém Brodě, druhý v Kolnovicích. Členové místního výboru by se soustředili na oblasti podporující rozvoj dané místní části a předkládali by zastupitelstvu obce návrhy související s tímto cílem. Také by byly v každé části obce s místním výborem vytvořeny informační

tabule, které by představovaly obdobu úřední desky. Financování místních výborů by bylo prováděno z rozpočtu obce Mikulovice.

Posledním návrhem ke zvýšení efektivity by bylo **vytvoření volebních obvodů**. Tento návrh by byl realizovatelný pouze za podmínky změn v legislativě (zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí). Volební obvody bych navrhovala tři, jeden v Mikulovicích, druhý v Širokém Brodě a třetí v Kolnovicích. V Mikulovicích by se volilo 8 zastupitelů, v Širokém Brodě 4 zastupitelé a v Kolnovicích by to byli zastupitelé 3, s podmínkou, že jeden by byl z místní části Vysutá a jeden z místní části Terezín. Vytvoření volebních obvodů by přispělo k tomu, že v zastupitelstvu by byl přítomen zástupce z každé místní části.

Seznam použité literatury

Knižní literatura

- GAWRECKI, Dan a kol. *Dějiny Českého Slezska 1740-2000*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2003. 654 s. ISBN 80-7248-226-2.
- HAVLAN, P. *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. 2.vyd. Praha: Linde, 2008. 318 s. ISBN 978-80-7201-708-9
- *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005, II. díl*. Praha: ČSÚ, 2006. 623 s. ISBN 80-250-1311-1.
- HOSÁK, L.; *Historický místopis země Moravskoslezské*. 2. vyd. [s.l.]: Academia, 2004. 1148 s. ISBN 80-200-1225-7.
- KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení)*. 4. vyd. Praha: Linde, 2009. 486 s. ISBN 978-80-7201-760-7.
- KUČA, K.; *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku III. díl*. Praha: Libri, 1998. 952 s. ISBN 80-85983-15-X.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 5.vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
- MAJEROVÁ, V.; HEROVÁ, I a kol. *Český venkov 2008: Proměny venkova*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. 187 s. ISBN 978-80-213-1911-0.
- *Statistický lexikon obcí v republice Československé, II. díl Morava a Slezsko*. Praha: státní úřad statistický, 1924. 219 s.
- *Statistický lexikon obcí v zemi Moravskoslezské*. Praha: Ministerstvo vnitra a Státní úřad statistický, 1935. 212 s.

Zákony:

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně některých zákonů
- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Internetové stránky

- *Aeroklub Jeseník* [online]. 2009 [cit. 2010-03-20]. Letiště Mikulovice. Dostupné z WWW: <<http://www.aeroklubjesenik.cz/>>.
- *ARISweb* [online]. 2010 [cit. 2010-03-11]. ARISweb – prezentace údajů ÚSC . Dostupné z WWW: <<http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/charakteristika.pl?ico=303003>>.
- *Český statistický úřad* [online]. c2005 [cit. 2010-04-05]. Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/540382?OpenDocument>>.
- *Český statistický úřad* [online]. 1994 [cit. 2010-04-05]. Volby do zastupitelstev obcí. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv1994/kv?xjazyk=CZ&xid=1>>.
- *Český statistický úřad* [online]. 1998 [cit. 2010-04-25]. Volby do zastupitelstev obcí. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv1998/kvs?xjazyk=CZ>>.
- *Český statistický úřad* [online]. 2002 [cit. 2010-04-05]. Volby do zastupitelstev obcí. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2002/kvs?xjazyk=CZ>>.
- *Český statistický úřad* [online]. 2006 [cit. 2010-04-25]. Volby do zastupitelstev obcí. Dostupné z WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2006/kvs?xjazyk=CZ>>.
- *Euroregion Praděd* [online]. 2008 [cit. 2010-04-19]. Vznik Euroregionu Praděd. Dostupné z WWW: <<http://www.europraded.cz/?show=uvodem>>.
- *Euroskop.cz : Věcně o Evropě* [online]. c2008 [cit. 2010-02-26]. Schengen. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>>.
- *Euroskop.cz : Věcně o Evropě* [online]. c2008 [cit. 2010-03-20]. Euroregiony. Dostupné z WWW: < <http://www.euroskop.cz/8775/sekce/euroregiony---uvod/>>.
- *Głucholazy - Serwis Internetowy Miasta i Gminy - Zapraszamy!* [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Głucholazy . Dostupné z WWW: <<http://www.glucholazy.pl/um/in0.php?k1=100&k2=0&nr=060501000000>>.
- *Głucholazy - twoja brama w Góry Opawskie* [online]. 2004 - 03 - 31 [cit. 2010-04-27]. Kolnovice – dawny głucholaski majátek. Dostupné z WWW: <<http://www.glucholazy.info/artykuly/kolnovice-glucholaski-majatek.php>>.
- *Charakteristika školy* [online]. 2008-10-11 [cit. 2010-04-01]. Základní škola Mikulovice. Dostupné z WWW: <http://skola.mikulovice.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=30>.
- *Interreg IIIA* [online]. 2005 [cit. 2010-04-14]. Co je to Interreg IIIA?. Dostupné z WWW: <<http://www.interreg3a.cz/>>.

- *Mikulovice* [online]. c2005 [cit. 2010-04-17]. Základní údaje obce. Dostupné z WWW: <http://www.mikulovice.cz/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1>.
- *Městský úřad Jeseník* [online]. 2009 [cit. 2010-04-20]. Jeseník. Dostupné z WWW: <<http://www.mujes.cz/>>.
- *Obecní úřad Mikulovice - Úřady podle regionů - Portál veřejné správy České republiky* [online]. 2003 - 2007 [cit. 2010-04-01]. Portal.gov.cz , na úřad přes internet. Dostupné z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696?kam=obec&kod=540382>.
- *Veřejná správa online: Deník veřejné správy* [online]. 10. 2. 2010 [cit. 2010-03-02]. Deník obce. Dostupné z WWW: <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6415440>.

Ostatní materiály

- Interní materiály obecního úřadu Mikulovice

Seznam zkratek

a. s. – akciová společnost

apod. – a podobně

atd. – a tak dále

cca. – cirká

cm – centimetr

č. – číslo

čl. – článek

ČR – Česká republika

druž. – družba

ESPON – Monitorovací síť pro evropské územní plánování.

EU – Evropská unie

EUR – euro

ha – hektar

hod. – hodina

INTERACT - Program pro výměnu zkušeností s přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spoluprací

JVS – Jesenická vodohospodářská společnost

KDU – ČSL – Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

KČ – koruna česká

km – kilometr

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

m – metr

mateř. – mateřská

MC – mateřské centrum

mil. – milion

m. n. m. – metr nad mořem

např. – například

NUTS - nomenklatura územních statistických jednotek

o. p. s. – obecně prospěšná společnost

organ. – organizace

OÚ – obecní úřad

OZV – obecně závazná vyhláška

pol. – polovina

PVOS – protivzdušná letecká obrana státu

r. – rok

resp. – respektive

Sb. – sbírka

SDČR – Svaz důchodců České republiky

SPR – RSČ – Sdružení pro republiku – republikánská strana Československa

SRN – spolková republika Německo

s. r. o. – společnost s ručením omezeným

SŠ – střední škola

Sv. – svatý

SVC – středisko volného času

tab. – tabulka

tj. – to je

tzv. – takzvaně

VŠ – vysoká škola

zájm. – zájmová

ZNV – zemský národní výbor

ZUŠ – základní umělecká škola

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne.....

.....
Zuzana Zaoralová

Adresa trvalého pobytu studenta

.....

Seznam příloh

Příloha č. 1 Euroregiony ČR

Příloha č. 2 Znak a vlajka obce Mikulovice

Příloha č. 3 Vývoj počtu obyvatel v jednotlivých místních částech 1869 – 2001

Příloha č. 4 Obyvatelstvo podle pohlaví a rodinného stavu za obec Mikulovice a ČR